

AZƏRBAYCAN

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

№ 79 (8958) BAZAR, 17 aprel 2022-ci il

Qəzetin əsası 1918-ci ildə qoyulmuşdur

www.azerbaijan-news.az

Dünyanın qəbul etdiyi realıq

Beynəlxalq ictimaiyyət Azərbaycanın öz torpaqlarını işğaldan azad etməsini ehtiramla qarşılayır

44

günlük Vətən müharibəsini Zəfərlə başa vuran Azərbaycan ərazi bütövlüyünü bərpa etdi, Ermənistanın işğal siyasətinə son qoydu. Bu qələbə ilə dövlətimiz öz torpaqlarında suveren hüquqlarını təmin etdi, vasitəçilərin həll etmək istəmədikləri problemi yoluna qoydu. Bu gün işğaldan azad edilmiş bütün ərazilərimizdə genişmiqyaslı bərpa və quruculuq işləri gedir.

Azərbaycanın siyasi-diplomatik uğuru

İndi bütün dünya xalqımızın öz torpaqlarını bərpa etmək əzminə şahidlik edir. Vətən müharibəsindən sonra özünü dərhal göstərən başqa bir məqam ondan ibarətdir ki, beynəlxalq ictimaiyyət 44 günlük müharibədən sonra yaranan realıqları qəbul edir. Ən mühümü isə odur ki, Azərbaycanın öz torpaqlarını işğaldan azad etməsinə beynəlxalq ictimaiyyət ehtiramla yanaşır.

→ 3

Həmrəyliyin Azərbaycan nümunəsi

Ukraynaya göndərilən humanitar yardımlar bunun əyani təzahürüdür

Müasir dünyada humanitar fəaliyyətlər təbii mərhəmət hisslərinin ifadəsi ilə yanaşı, dövlətlərin xarici siyasətinin də mühüm parçasıdır. Yəni humanitar yardım müxtəlif fəlakətlərə, məşəqqətlərə düçar olan ölkə ilə həmrəylik nümayiş etdirir ki, bu da bütövlükdə beynəlxalq sabitliyin və əmin-amanlığın güclənməsinə dəstək deməkdir.

Müxtəlif böhranlı vəziyyətlərə zəruri hazırlığı təmin etmək məqsədi ilə humanitar fəaliyyətlərə bağlı olduğunu ifadə edən Azərbaycan bu gün xoşməramlı siyasət yürüdü.

Humanitar yardım məfhumunun özü ilk növbədə hər hansı təbii və ya insani fəlakətlərə düçar olmuş əhəlinin ön qiymətli dəyər olan həyatını, həmçinin ləyaqətini qorumaq, mühafizə etmək deməkdir.

→ 4

Qonşu, dost və tərəfdaş

Gürcüstan ilə Azərbaycanın hərtərəfli əlaqələri yüksək səviyyədədir

Azərbaycan-Gürcüstan əlaqələri hər iki ölkə üçün mühüm əhəmiyyət daşıyır. Bu münasibətləri xalqlarımızın milli maraqları şərtləndirir. İki qonşu dövlət arasında olan strateji əhəmiyyətli siyasi münasibətlər həm də çoxsaylı iqtisadi layihələrlə dəstəklənir.

Azərbaycan-Gürcüstan əlaqələrinin geniş gündəliyə malik olduğu bu il aprelin 15-də Prezident İlham Əliyev Gürcüstanın Baş nazirinin müavini, iqtisadiyyat və davamlı inkişaf naziri Levan Davitşvilini qəbul edərkən bir daha vurğulanıb. Həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli formatda əldə olunmuş razılıqların uğurla həyata keçirildiyi bildirilib. Bu baxım-

dan ilk növbədə ölkələrimizin icra etdiyi birgə nəqliyyat və enerji layihələrinin önəmi qeyd olunub.

Azərbaycanın nəhəng neft-qaz kəmərləri və nəqliyyat kommunikasiya xətləri Qərbdə Gürcüstandan keçərək istiqamətlənir. Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) əsas ixrac neft kəmərinin 1768 kilometrlik yolunun bir hissəsi bu ölkədən

keçir. Bakı-Tbilisi-Ərzurum (BTƏ) kəməri başlanğıcını Bakı yaxınlığındakı Səngəç terminalından götürərək Türkiyə sərhədinə qədər Azərbaycan və Gürcüstanda BTC ilə eyni marşrut boyu uzanır. BTƏ-nin ayrılmaz hissəsi olan Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin (CQBK) ümumi uzunluğu 691 kilometrdir. O, Azərbaycanda 443, Gürcüstanda 248 kilometr məsafə qət edir. Gürcüstan-Türkiyə sərhədində CQBK-yə 280 kilometrlik boru kəməri qoşulur ki, bununla Azərbaycan qazı Ərzuruma çatdırılır.

→ 4

28 illik fəaliyyətsizlik

ATƏT-in Minsk qrupuna verilmiş mandat artıq de-fakto etibarsız sayılır

Dünyanın siyasi müstəvisində özünü qabarıq şəkildə göstərən əsas problemlərdən biri də ikili standartlarla bağlıdır. Xüsusən də Qərbdə dövlətləri və onların təmsil olunduğu bəzi beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən dünyada gedən proseslərə ikili standartlar əsasında yanaşılması özünü getdikcə daha çox büruzə verməkdədir.

Vətən müharibəsinə kimi beynəlxalq ictimaiyyət Ermənistanın Qarabağ danışıqlarında qeyri-konstruktiv mövqe nümayiş etdirməsinə, status-kvonun qorunub saxlanması cəhdlərinə, danışıqların pozulmasına yönəlik addımlarına kəskin iradını bildirmirdi. Ermənistan həttə münasibətin həlli üçün mandat verilmiş ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədr-

lərinin bəyanatlarında əks olunmuş status-kvonun saxlanması yolverilməzliyi, hərbi əməliyyatlardan çəkinməsi və problemin sülh yolu ilə həlli təkliflərini də hesab almırdı.

Bu bir həqiqətdir ki, 1992-ci il martın 24-də yaradılan Minsk qrupu və bu qrupun 1997-ci ildən həmsədrləri (ABŞ, Fransa və Rusiya) münasibətin ədalətli həlli üçün təcavüzkar qarşı heç bir təzyiq göstərmək niyyətində olmayıblar. Qrupun qəbul etdiyi sənədlərdə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün, sərhədlərinin toxunulmazlığının, suverenliyinin bərpasının zəruriliyi bildirilirdi. Lakin tərəfsiz vasitəçilik missiyasını üzərinə götürmüş ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrlərinin fəaliyyəti göstərdirdi ki, münasibətin ədalətli həlli yolunda müsbət irəliləyişə nail olmaq çətin olacaq.

→ 4

Tarixi abidələrimiz - qorunanı da var, baxımsız qalanı da...

→ 6

Növbəti məktəb binasının tikintisi yekunlaşır

→ 5

Tunisədə qəzaya uğrayan gəmidən xilas edilən azərbaycanlılar təxliyə ediləcəklər → 2

Minaların və partlamamış döyüş sursatlarının zərərsizləşdirilməsi davam etdirilir → 2

Kosmos sürətlə hərbişədirilir → 8

Daha çox və ya az oruc tutmaq müddəti olan ölkələr

→ 7

"Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti hərbi qulluqçularının hərbi geyim forması və fərqləndirmə nişanları haqqında Əsasnamə"nin və "Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti hərbi qulluqçularının hərbi geyim formasının və fərqləndirmə nişanlarının təsvirləri"nin təsdiqi və "Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti hərbi qulluqçularının hərbi geyim forması və fərqlənmə nişanları haqqında Əsasnamə"nin və "Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti hərbi qulluqçularının hərbi geyim formasının və fərqlənmə nişanlarının təsvirləri"nin təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 27 fevral tarixli 832 nömrəli Fərmanının ləğv edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. "Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti hərbi qulluqçularının hərbi geyim forması və fərqləndirmə nişanları haqqında Əsasnamə" təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. "Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti hərbi qulluqçularının hərbi geyim formasının və fərqləndirmə nişanlarının təsvirləri" təsdiq edilsin (əlavə olunur).

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

3.1. Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti hərbi qulluqçularının hərbi geyim forması və ləvazimat ilə təmin edilməsi normalarını iki ay müddətində müəyyən etsin;

3.2. bu Fərmandan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

4. Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti bu Fərmandan irəli gələn məsələləri həll etsin.

5. "Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti hərbi qulluqçularının hərbi geyim forması və fərqlənmə nişanları haqqında Əsasnamə"nin və "Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti hərbi qulluqçularının hərbi geyim formasının və fərqlənmə nişanlarının təsvirləri"nin təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 27 fevral tarixli 832 nömrəli Fərmanının ləğv edilməsi haqqında

kasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti hərbi qulluqçularının hərbi geyim formasının və fərqlənmə nişanlarının təsvirləri"nin təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 27 fevral tarixli 832 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2013, № 2, maddə 126; 2016, № 9, maddə 1461) ləğv edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 14 aprel 2022-ci il

Fərmana edilmis əlavələr ilə
www.azerbaijan-news.az saytında tanış ola bilərsiniz.

Prezident Administrasiyasının və Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində məsələlərin mərkəzləşdirilmiş qaydada həlli ilə bağlı Əlaqələndirmə Qərargahının rəhbəri Samir Nuriyevin sədrliyi ilə qərargahın növbəti iclası keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, iclası giriş sözü ilə açan qərargahın rəhbəri Samir Nuriyev Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sədrliyi ilə keçirilən ilin birinci rübünün yekunlarına həsr olunan müşavirə zamanı verilmiş tapşırıqları qeyd edərək, bu tapşırıqların növbəti bir il üçün Əlaqələndirmə Qərargahının fəaliyyətinin əsasını təşkil edəcəyini diqqətə çatdırıb.

İclasın gündəliyində qarşıda duran qısa və uzunmüddətli hədəflərdən irəli gələn müxtəlif məsələlər yer alıb, bununla bağlı müvafiq məruzələr dinlənib, həmçinin işğaldan azad edilmiş ərazilərin iqtisadi potensialının qiymətləndirilməsi, dayanıqlı məskunlaşma, məşğulluq, iqtisadi inkişaf perspektivləri və digər məsələlərə bağlı müzakirələr aparılıb.

Daha sonra Nazirlər Kabineti və Əlaqələndirmə Qərargahı üzvlərinin martın 2-də keçirilən Şuşa müşavirəsindən irəli gələn məsələlər, o cümlədən şəhərsalma, yay mövstümünün yaxınlaşması ilə bağlı su təchizatı məsələləri, tarix və mədəniyyət abidələrinin bərpası və digər məsələlər ətrafında müzakirə edilib, vəzifələrin icrası ilə əlaqədar növbəti addımlar müəy-

yən olub və müvafiq tapşırıqlar verilib. Bütün məsələlərin həllində hədəfönmünlü və sistemli fəaliyyət, habelə qurumlararası, o cümlədən Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Xüsusi nümayəndələri ilə əlaqələndirmənin əhəmiyyəti qeyd olunub.

İclasın sonunda qərargahın rəhbəri Samir Nuriyev işğaldan azad olunmuş ərazilərdə yenidənqurma və bərpa fəaliyyətinin Azərbaycan Respublikası Prezidentinin tapşırıqlarına uyğun olaraq mərkəzləşdirilmiş qaydada həyata keçirilməsi, eləcə də işlərin artan miqyasına müvafiq şəkildə aparılması üçün Əlaqələndirmə Qərargahının fəaliyyətinin də çevikliyinin təmin olunmasının vacibliyini vurğulayıb.

Tunisdə qəzaya uğrayan gəmidən xilas edilən azərbaycanlılar təxliyə ediləcəklər

Aprelin 16-da Ekvatorial Qvineya bayrağı altında üzən, Malta istiqamətində hərəkətə olan gəmi pis hava şəraiti səbəbindən Tunisin Qabəs şəhə-

ri yaxınlığında qəzaya uğrayıb. Gəminin heyəti arasında iki Azərbaycan vətəndaşı olub.

Bu barədə AZƏRTAC-a Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat

xidməti idarəsindən bildirilib. Qeyd olunub ki, gəmi heyəti Tunis sərhəd gəmisini tərəfindən xilas edilib və xəstəxanaya yerləşdirilib. Qəza nəticəsində gə-

mi heyəti, o cümlədən Azərbaycan vətəndaşları xəsərət almayıblar. Hazırda vətəndaşlarımızın təxliyəsi ilə bağlı müvafiq tədbirlər görülür.

Milli və beynəlxalq yarışlarda nailiyyətlər qazanmış "Sərhədçi" İdman-Olimpiya Mərkəzinin idmançıları ilə görüş olub

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin ali diqqəti sayəsində dövlət siyasətində prioritet yer tutan, insan kapitalının inkişafı prosesinin ayrılmaz hissəsi olan idman sahəsinin yüksəlmə xətti üzrə inkişaf etdirilməsi üçün məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirilib.

Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) Mətbuat mərkəzindən bildiriblər ki, ölkəmizin Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın da bu sahənin inkişafına xüsusi qayğısı nəticəsində bu gün Azərbaycan beynəlxalq səviyyəli nüfuzlu idman tədbirlərinin keçirildiyi bir ölkəyə çevrilib, beynəlxalq idman ailəsində layiqli yerini tutub. Həyata keçirilən fəaliyyətlərin məntiqi nəticəsi olaraq özünün yüksəliş dövrünü yaşayan Azərbaycan idmanının nailiyyətlərini ölkəmizə dünyada təbliğ etməklə yanaşı, 44 gün ərzində böyük tarixi Qələbə qazanmış xalqımızı daha da ruhlandırır, cəmiyyətdə və təpərvərlik hisslərinin gücləndirilməsində əhəmiyyətli rol oynayır.

Azərbaycan sərhədçiləri də milli və beynəlxalq statuslu mötəbər idman yarışlarında ölkəmizi ön yüksək səviyyədə təmsil edərək bu sahədə töhfələrini verirlər. Aprelin 16-da son dövrdə milli və beynəlxalq idman yarışlarında böyük nailiyyət qazanmış "Sərhədçi" İdman-Olimpiya Mərkəzinin idmançıları ilə görüş keçirilib, öldə etdikləri nailiyyətlər münasibətilə

DSX-nin rəisi general-polkovnik Elçin Quliyevin təbrikləri idmançılara çatdırılıb.

Ötən il ərzində mərkəzin idmançıları 58 müxtəlif statuslu yarışlarda iştirak edərək 154-ü qızıl, 70-i gümüş, 75-i bürünc olmaqla 299 medal qazandıqları qeyd olunub, yalnız 2022-ci ilin birinci rübündə idmançıların Azərbaycan, Avropa, Dünya çempionatları, beynəlxalq və yerli yarışlarda 164 medal qazandıqları, bunların 75-nin qızıl, 45-nin gümüş, 44-nün bürünc medallar təşkil etdiyi vurğulanıb. "Sərhədçi" İdman-Olimpiya Mərkəzinin idmançıları 15 min hektardan çox ərazi minnətdarlıq ifadə edib, yeni uğurlar və qələbələr ilə göstərilən etimadı doğruldacaqlarına söz verib.

Sonda DSX rəisinin əmri ilə xidməti fəaliyyətlərində və mötəbər yarışlarda iştirak edərək yüksək nailiyyətlər qazanmış idmançılar təltif olunublar.

"Azərbaycan"

Minaların və partlamamış döyüş sursatlarının zərərsizləşdirilməsi davam etdirilir

Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyev komandanlığı ilə Azərbaycan Ordusunun qələbəsi ilə başa çatan Vətən müharibəsi nəticəsində azad olunmuş ərazilərimizdə mühəndis işləri davam etdirilir.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, Azərbaycan Ordusunun Mühəndis Qoşunları

hissə və bölmələri tərəfindən nəqliyyat vasitələrinin təhlükəsizliyi təmin etmək məqsədilə yollar minalardan və qar örtüyündən təmizlənir, həmçinin dağlıq və çətin keçilən ərazilərdə yerləşən bölmələrimizin mövqelərinə yeni təminat yolları çəkilir.

Azad edilmiş ərazilərimizdə mühəndis-istehkam bölmələrinin fəaliyyəti nəticəsində aprelin 1-dən 15-dək olan müddətdə 492 hektar ərazi minə və partlamamış döyüş sursatlarından tam təmizlənib. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə bu günədək mühəndis-istehkam bölmələri tərəfindən 15 min hektardan çox ərazi minalardan təmizlənib. Ümumilikdə 6095 ədəd piyada oleyhinə, 2172 ədəd tank oleyhinə və 9368 ədəd partlamamış döyüş sursatı aşkarlanaraq məhv edilib.

Mina təmizlənmə işlərində əsas söylər azad olunan ərazilərdə yaşayış məntəqələri, əkin sahələri, yollar və infrastruktur obyektlərinə yönəldilib.

Azad edilən ərazilərimizdə minaların və partlamamış döyüş sursatlarının aşkarlanaraq zərərsizləşdirilməsi, eləcə də mühəndis təminatı üzrə digər zəruri tədbirlər davam etdirilir.

"Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən yeni tərkibinin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 6 mart tarixli 2016 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. "Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən yeni tərkibinin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 6 mart tarixli 2016 nömrəli Sərəncamının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2007, № 3, maddə 248; 2009, № 6, maddə 424; 2010, № 2, maddə 80, № 9, maddə 773; 2011, № 6, maddə 519; 2012, № 2, maddə 105; 2014, № 2, maddə 112, № 6, maddə 644, № 9, maddə 1027; 2016, № 8, maddə 1384, № 9, maddə 1518; 2017, № 8, maddə 1521, № 9, maddə 1664; 2018, № 8, maddə 1677; 2019, № 3, maddə 492; 2020, № 3, maddə 262; 2021, № 9, maddə 1026) 1-ci hissəsində "Azərbaycan Respublikasının nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar nazirliyi" sözləri "Azərbaycan Respublikasının rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat nazirliyi" sözləri ilə

əvəz edilsin və həmin hissəyə "Azərbaycan Respublikası Dövlət Turizm Agentliyinin sədri" sözlərindən sonra "Azərbaycan Respublikası Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin sədri" sözləri əlavə edilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə edilən dəyişiklik barədə Türkiyə Respublikası tərəfinə bildiriş göndərsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 12 aprel 2022-ci il

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri Hökuməti arasında iqtisadi, ticarət və texniki əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən tərkibi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 21 may tarixli 2830 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. "Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri Hökuməti arasında iqtisadi, ticarət və texniki əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən tərkibi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 21 may tarixli 2830 nömrəli Sərəncamının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2008, № 5, maddə 419;

2009, № 1, maddə 17; 2010, № 2, maddə 80, 104, № 9, maddə 773; 2012, № 2, maddə 134; 2014, № 2, maddə 112, № 5, maddə 477, № 11, maddə 1414; 2016, № 8, maddə 1384, № 9, maddə 1518; 2018, № 8, maddə 1677; 2019, № 12, maddə 1966; 2021, № 9, maddə 1028) 1-ci hissəsində "Azərbaycan Respublikası nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar nazirliyinin müavini" sözləri "Azərbaycan Respublikası rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat nazirliyinin müavini" sözləri ilə əvəz edilsin və həmin hissəyə "Azərbaycan Respublikası Dövlət Turizm Agentliyinin sədri" sözlərindən sonra "Azərbaycan Respublikası Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin sədri" sözləri əlavə edilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə edilən dəyişiklik barədə Qərar Dövlət Hökuməti tərəfinə bildiriş göndərsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 12 aprel 2022-ci il

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Qətər Dövləti Hökuməti arasında Birgə İqtisadi, Ticarət və Texniki Komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən tərkibinin təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 17 iyun tarixli 2125 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Qətər Dövləti Hökuməti arasında Birgə İqtisadi, Ticarət və Texniki Komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən tərkibinin təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 17 iyun tarixli 2125 nömrəli Sərəncamının (Azərbaycan Respublikası

nın Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 6, maddə 1128; 2021, № 7, maddə 815) 1-ci hissəsində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. "Azərbaycan Respublikası nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar nazirliyinin müavini" sözləri "Azərbaycan Respublikası rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat nazirliyinin müavini" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.2. "Azərbaycan Respublikası Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin müavini" sözlərindən sonra "Azərbaycan

Respublikası Dövlət Turizm Agentliyinin sədrinin müavini" sözləri əlavə edilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsində edilən dəyişiklik barədə Qətər Dövlət Hökuməti tərəfinə bildiriş göndərsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 12 aprel 2022-ci il

"Azərbaycan Respublikası və Qazaxıstan Respublikası arasında ticarət-iqtisadi əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiyanın Azərbaycan Respublikası üzrə yeni tərkibinin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 30 mart tarixli 2070 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. "Azərbaycan Respublikası və Qazaxıstan Respublikası arasında ticarət-iqtisadi əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiyanın Azərbaycan Respublikası üzrə yeni tərkibinin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 30 mart tarixli 2070 nömrəli Sərəncamının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2007, № 3, maddə 296; 2009, № 1, maddə 17, № 9, maddə 720; 2010, № 9, maddə 773; 2012, № 2, maddə 100; 2014, № 2, maddə 112, № 6, maddə 644; 2016, № 8, maddə 1384, № 9, maddə 1518; 2017, № 11, maddə 2067; 2021, № 7, maddə 818) 1-ci hissəsində "Azərbaycan Respublikası nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar nazirliyinin müavini" sözləri "Azərbaycan Respublikası rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat nazirliyinin müavini" sözləri ilə əvəz edilsin və həmin hissəyə "Azərbaycan Respublikası Dövlət Turizm Agentliyinin sədrinin müavini" sözlərindən sonra "Azərbaycan Respublikası Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin sədrinin müavini" sözləri

əlavə edilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə edilən dəyişiklik barədə Qazaxıstan Respublikası tərəfinə bildiriş göndərsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 12 aprel 2022-ci il

44 günlük Vətən müharibəsini Zəfərlə başa vuran Azərbaycan ərazi bütövlüyünü bərpa etdi, Ermənistanın işğal siyasətinə son qoydu. Bu qələbə ilə dövlətimiz öz torpaqlarında suveren hüquqlarını təmin etdi, vəsaitlərinin həll etmək istəmədikləri problemi yoluna qoydu. Bu gün işğaldan azad edilmiş bütün ərazilərimizdə genişmiqyaslı bərpa və quruculuq işləri gedir.

Azərbaycanın siyasi-diplomatik uğuru

İndi bütün dünya xalqımızın öz torpaqlarını bərpa etmək əzmində şahidlik edir. Vətən müharibəsindən sonra özünü dərhəl göstərən başqa bir məqam ondan ibarətdir ki, beynəlxalq ictimaiyyət 44 günlük müharibədən sonra yaranan reallıqları qəbul edir. Ən mühümü isə odur ki, Azərbaycan öz torpaqlarını işğaldan azad etməsinə beynəlxalq ictimaiyyətə ehtiramla yanaşır.

Vətən müharibəsindən sonra da Azərbaycanın diplomatik istiqamətdə fəal iş aparır. Xarici diplomatik korpusun nümayəndələrinin, respublikamızda gələn öcnəbi qonaqların işğaldan azad olunmuş ərazilərə səfərləri təşkil olundu. Bunun sayəsində dünya erməni vəhşiliyinə, Ermənistanın işğal altında saxladığı Azərbaycan torpaqlarında törətdiyi cinayətlərə şahidlik etdi. Bütün bunlar dövlətimizin haqlı mövqeyini bir daha dünyaya çatdırdı, yeni reallıqların beynəlxalq ictimaiyyətə dolğun çatdırılması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb etdi.

Bu ilin birinci rübünün yekunlarına həsr olunan müşavirədə Prezident İlham Əliyev bu məsələyə də toxundu və BMT xətti ilə Şuşada beynəlxalq tədbirin keçirilməsinin əlamətdar hadisə olduğunu bildirdi: "Biz ilk növbədə beynəlxalq təşkilatlarla öz təmaslarımızı, fəal əməkdaşlığımızı davam etdirmişik və dünyanı aparıcı beynəlxalq təşkilatları yeni reallıqları qəbul etmişlər. İlk növbədə, BMT xətti ilə Şuşa şəhərində bu yaxınlarda

Dünyanın qəbul etdiyi realıq

Beynəlxalq ictimaiyyət Azərbaycanın öz torpaqlarını işğaldan azad etməsinə ehtiramla qarşılayır

beynəlxalq tədbir keçirilmişdir - Azərbaycanın BMT-yə üzvlüyünün 30 illiyinə həsr edilmiş tədbir. Bu çox əlamətdar hadisə idi. Bu bir daha onu göstərdi ki, BMT Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tam tanıyan qurumdur".

ATƏT də Azərbaycanın yaratdığı yeni reallıqları qəbul edir. Bunu bu yaxınlarda Bakıya səfər edən ATƏT-in fəaliyyətə olan sədri Zbiqnev Ravnun Prezident İlham Əliyevlə görüşü də təsdiq edir. Həmin görüşdə Zbiqnev Rau Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşacağına ümidvar olduğunu bildirərək qeyd etmişdi ki, nizamlanmaya aparın indiki mərhələ çox nikbin görünür.

Aparıcı beynəlxalq təşkilatların Azərbaycanın yaratdığı yeni reallıqları qəbul etmələri dövlətimizin mühüm siyasi-diplomatik uğurudur.

Ermənistanın təəssübünü çəkənlərin başqa yolu yoxdur

Hazırda Azərbaycanla Ermənistan arasındakı normallaşma prosesində əsas vəsaitçiliyi öz üzərinə götürmüş Avropa İttifaqının mövqeyi də göstərir ki, bu aparıcı qurum da 44 günlük müharibədən sonra yaranmış yeni reallıqları tam qəbul edir. Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mi-

şel indiyədək dəfələrlə bunu aydın şəkildə ifadə edib. Şarl Mişel görüşlərdə, bəyanatlarında heç vaxt "Dağlıq Qarabağ" və "status" ifadələrini işlətməyib və hər zaman obyektiv mövqeyə ortaya qoyub.

Qonşu dövlətlər də Azərbaycanın yaratdığı yeni reallıqları qəbul edirlər. Məsələn, İran Prezidenti Seyid İbrahim Rəisi aprelin 1-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə ünvanladığı məktubunda İran şirkətlərinin Azərbaycanın işğaldan azad olunmuş ərazilərində həyata keçirilən layihələrə dəstəklərini Azərbaycan şirkətləri ilə real və səmərəli əməkdaşlıq etməyə hazır olduqlarını bəyan etdi.

Bu günlərdə isə Gürcüstanın mədəniyyət xadimləri, ekoloqlar, türkoloqlar və bloqçuların ibarət nümayəndə heyəti erməni işğaldan azad edilən Cəbrayıl və Füzuli rayonlarına, Şuşa şəhərinə səfər etmişdir. Cəbrayıl və Füzulidə erməni barbarlığının izlərini yaxından görən qonaqlar həmçinin işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə həyata keçirilən bərpa və quruculuq işləri ilə tanış olmuşdular.

Bütün bunlar həm də Azərbaycanın qələbəsinin region və qonşu dövlətlər tərəfindən qəbul olunduğuna təəssübünə bənzər möqamlardır.

ATƏT-in Minsk qrupunun artıq heç kimi maraqlandırmaması da göstərir ki, beynəlxalq ictimaiyyət Azərbaycanın yaratdığı yeni reallıqları bölüşür. Vaşinqton və Paris ATƏT-in Minsk qrupu həmsədrələrinin "üçlüyü" çərçivəsində Moskva ilə bütün əlaqələrdə dayanırlar. Rusiyanın xüsusi tapşırıqlar üzrə səfiri İqor Xovayevin Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşmasını təşviqi üzrə xüsusi nümayəndəsi vəzifəsinə təyin edilməsi də Kremlin Minsk qrupu formatından uzaqlaşaraq xüsusi nümayəndəlik institutuna üstünlük verdiyini göstərir. Bundan əvvəl isə 10 noyabr üçtərəfli Bəyannatı, eləcə də 2021-ci il ərzində keçirilən üçtərəfli Moskva və Soçi danışıqları ilə Rusiya tərəfi göstərmişdi ki, İkinci Qarabağ müharibəsinin nəticələrini tam qəbul edir. Bu yaxınlarda İrəvana səfər etmiş ATƏT-in Minsk qrupunun Fransadan olan həmsədri Bris Rokfeylin regiona tam bərabər statusla gəlməsi də artıq Minsk qrupunun keçmişdə qaldığını göstərir.

Müharibənin başa çatmasından sonra Azərbaycanın haqlı qələbəsinə qarşı çıxanlar da oldu. Lakin artıq Ermənistanın təəssübünü çəkənlər belə ölkəmizin yaratdığı reallıqlarla barışırlar, çünki başqa yolları da yoxdur.

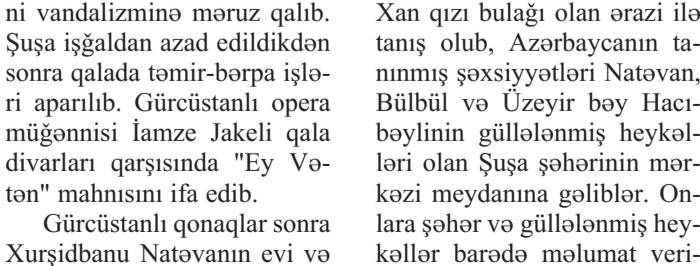
Rəşad CƏFƏRLİ, "Azərbaycan"

Gürcüstanın mədəniyyət xadimləri, ekoloqlar, türkoloqlar və bloqçular Şuşa şəhəri ilə tanış olublar

Gürcüstanın mədəniyyət xadimləri, ekoloqlar, türkoloqlar və bloqçuların ibarət nümayəndə heyəti Ermənistanın işğaldan azad olunmuş Cəbrayıl və Füzuli rayonlarından sonra aprelin 16-da Şuşa şəhərinə səfər ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Şuşa rayonunda xüsusi nümayəndəsi Aydın Kərimov qonaqları qarşılayaraq onlara Şuşa şəhəri, burada həyata keçirilən yenidənqurma işləri barədə məlumat verib. Bildirib ki, 30 ilə yaxın işğal dövründə Şuşa şəhərindəki tarixi binalar, məscidlər, abidələr erməni vandalizminə məruz qalıb. Şuşa işğaldan azad edildikdən sonra burada genişmiqyaslı bərpa-quruculuq işlərinə start verilib. İnfrastrukturun qurulması ilə yanaşı, Şuşa şəhərinin əsl tarixi simasının, tarix və mədəniyyət abidələrinin bərpasına başlanılıb.

Şuşa şəhərinin qala divarları ilə tanış olan nümayəndə heyətinə Şuşa şəhərinin tarixi, qala divarlarının tikilməsi barədə məlumat verilib. Bildirilib ki, Qarabağ xanı Pənahəli xan tərəfindən inşa edilən qala uzun müddət şəhəri xarici müdaxilələrdən qoruyub, alınmazlıq simvolu olub. İşğal dövründə qala divarları erməni vandalizminə məruz qalıb. Şuşa işğaldan azad edildikdən sonra qalada təmir-bərpa işləri aparılıb. Gürcüstanlı opera müğənnisi İlməz Jakeli qala divarları qarşısında "Ey Vətən" mahnısını ifa edib. Gürcüstanlı qonaqlar sonra Xurşidbanu Natəvanın evi və

Xan qızı bulağı olan ərazi ilə tanış olub, Azərbaycanın tanınmış şəxsiyyətləri Natəvan, Bülbül və Üzeyir bəy Hacıbəylinin güllənməsi heykəlləri olan Şuşa şəhərinin mərkəzi meydanına gəliblər. Onlara şəhər və güllənlənmiş heykəllər barədə məlumat verilib.

Gürcüstanlı opera müğənnisi İlməz Jakeli Bülbülün Ev-Muzeyində "Gəl, ey səhər" mahnısını ifa edib. Gürcüstanlı nümayəndə heyəti Molla Pənah Vaqifin Muzey-Məqbərəsi ilə də tanış olub, Cidir düzündən açılan əsrərarəngiz mənzərəni seyr ediblər.

Azərbaycanda idman mövzusu yenidən aktuallaşmaqdadır. Ölkəmizin idman həyatında böyük bir canlanma hiss olunur. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin son günlər ölkə idmançıları ilə görüşləri, program xarakterli çıxışları, bu sahədə qarşıya qoyduğu strateji vəzifələr də bunun bariz göstəriciləridir.

Ötən həftə dövlət rəhbərimizin Macarıstanda keçirilmiş Güleş üzrə Avropa Çempionatında iştirak edən Azərbaycan millisinin üzvləri ilə görüşü də müasir idman tariximizin maraqlı faktlarından biri kimi yadda qaldı.

Böyük nailiyyət

Prezident İlham Əliyevin idmançılarla bu görüşü təsadüfi deyildi. Budapeştdə keçirilmiş Avropa çempionatında Azərbaycanın idman şöhrətini layiqincə qoruyaraq parlaq qələbələri ilə bayrağımızı yüksəltmiş güleşçilərimizi bu nailiyyət münasibətilə şəxsən təbrik etmək, onları yeni qələbələrə ruhlandırmaq niyyəti daşıyırdı.

Xatırladıq ki, Budapeştdə təşkil olunmuş Güleş üzrə Avropa Çempionatında Azərbaycan idmançıları üç qızıl, altı gümüş və yeddi bürünc olmaqla, ümumən, 16 medal qazanıblar. Bu, qitə çempiona-

zın nailiyyətləri işığında bir daha görüb tanıyıq. Azərbaycanı beynəlxalq idman arenalarında yüksəkələrə ucalan bayrağımızla görüb köşf edirlər.

İdman nailiyyətləri həm də istənilən ölkənin inkişaf göstəriciləridir. Prezident İlham Əliyev bu xüsusda demişdir: "Bizim idmançılar uzun illərdir Azərbaycan dünyada təbliğ edirlər. Mən dəfələrlə idman ictimaiyyəti ilə görüşlər əsnasında deyirdim ki, idman bizim dövlət siyasətimizdir və idman hər bir ölkənin güdrətini əks etdirir. Çünki eger beynəlxalq yarışlarda, olimpiya oyunlarında ölkələrin reytinglərinə nəzər salsaq, görürük ki, adətən, inkişaf etmiş ölkələrin nümayəndələri daha da böyük uğurlar qazanırlar. Bu da təbii, çünki həm təlim-məşq toplanışlarının keçirilməsi, ümumiyyətlə, hazırlıqlarının aparılması, iqtisadi baza - bütün bu amillər önəmli rol oynayır. Əlbəttə ki, dövlət siyasəti burada aparıcı məsələdir və Azərbaycanın ölkələrin sırasındadır. Biz növbəti iqtisadi və digər sahələrdə, idman sahəsində də qabaqcıl ölkələrin sırasındaydıq və bu liderliyi qorumaq lazımdır".

Şəxsi nümunə

İdmanın strateji əhəmiyyəti təkəcə bunnla məhdudlaşmır. İnsan sağlamlığının ölkələr, cəmiyyətlər üçün nə qədər əhəmiyyətli olduğunu xüsusilə pandemiya dövründə hər kəs bir daha görüb anladı.

Qüdrətli Azərbaycanın qalib idmançıları

Ona görə də bəşəriyyət bu mövzuda indi daha da həssasdır. Sağlam həyat tərzinin təbliği, insanların idmana kütləvi marağının artması bu gün bütün dünyada müsbət edilən məsələlərdir. İdman cəmiyyətin fiziki və mənəvi sağlamlığına xidmət edir. İnsanda rahatlıq hissi, müsbət enerji yaradır. Uzun qabiliyyəti, məhsuldarlığı artırır. Uzunömürlülyə kömək göstərir. Fərdlərin onlara əla edilmiş ömrü müxtəlif xəstəliklərin getirdiyi əzabla müll, məmnunluq içində yaşamasına şərait yaradır.

Azərbaycanda da idmanın kütləvililiyi təbliğ olunur. Onun müxtəlif növləri ilə məşğul olan və fiziki formasını mükəmməl şəkildə qoruyan dövlət rəhbərimiz rəsmiyyətdən azuq bir çox məqamlarda bununla bağlı cəmiyyətimizə şəxsi nümunə göstərir. İnsanlarımızı bədən tərbiyyəsi ilə məşğul olmağa, sağlam həyat tərzi keçirməyə həvəsləndirir. Vətəndaşlarımızın idmanla rahat şəkildə məşğul ola bilmələri üçün zəruri infrastruktur formalaşdırılır. Bir tərəfdən, idman sahəsində özəl sahibkarlıq fəaliyyəti təşviq edilir, sahibkarlar insanların idmana kütləvi marağının getdikcə artdığını, yüksək tələbin yarandığını nəzərə alaraq bu sahədə uğurlu biznes qurur, müasir tələblərə cavab verən idman məkanları yaradırlar. Digər tərəfdən, dövlət özü də vətəndaşlarımızın heç bir ödəniş etmədən açıq havada idmanla məşğul ola bilmələri üçün ictimai yerlərdə - parklarda müxtəlif idman qurğuları quraşdırır. İdman kütləvi informasiya vasitələrində geniş təbliğ edilir. Bakıda və regionlarımızda mütəmadi olaraq müxtəlif idman tədbirləri keçirilir. Bu sahədə istedadlı gənclərimiz aşkar edilir və onların inkişafına zəruri şərait yaradılır.

Bütün bu nailiyyətlər Azərbaycanın idman ölkəsi kimi öz statusunu qoruduğunu və daha da inkişaf etdiyini göstərir. Ölkəmizdə idmanın inkişafı dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindədir. Azərbaycan idmanı hər zaman dövlət rəhbərimizin yüksək diqqət və qayğısı ilə əhatə olunub. Prezident İlham Əliyev hələ ötən əsrin 90-cı illərinin sonlarından Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi idman siyasətinin həyata keçirilməsinə yüksək təfəvvülərinə verib. Milli Olimpiya Komitəsinin prezidenti kimi bu sahədə ictimai fəaliyyəti ilə Azərbaycan idmanını inkişafında böyük rol oynayıb. Təsədüfi deyil ki, idmançılarımızın ən böyük qələbələri möhz dövlət başçısının bu sahəyə rəhbərliyi illərində qazanılıb.

İdman ölkəsi

Azərbaycanda çoxsaylı idman növləri üzrə ən müasir standartlara cavab verən infrastruktur qurulub. Ayrı-ayrı regionlarımızda olimpiya-idman kompleksləri tikilib. İdman federasiyalarının fəaliyyəti, idmançılarımızın problemlərini həllə dövlətimizin daimi diqqətidir. Ölkəmiz son onilliklərdə I Avropa Oyunları, IV İslam Həmrəyliyi Oyunları kimi bir çox mötəbər beynəlxalq idman tədbirlərinə, dünya çempionatlarına evsahibliyi edib. Bütün bunlar Azərbaycanda idmana kütləvi marağı artırmaqqla yanaşı, digər sahələrdə də irəliləyişlərə kömək göstərir. Turizmin və mədəniyyətin inkişafına, iqtisadi əlaqələrin genişlənməsinə fayda verir.

Gənc nəslin fiziki və mənəvi sağlamlığı

İdman gənc nəslin sağlam mühitədə yetişməsi baxımından da çox önəmlidir. Gənclərin zərərli vərdislərdən, mənfi çevrələrdən qorunması, onların asudə vaxtlarının səmərəli təşkili bu gün qlobal dünyamızda aktual problemlərdir. Azərbaycanda idmanın prioritet hesab edilməsində bu amilin böyük rolu var. İdman həmçinin gənclərin vətənpərvərlik təbiyyəsinə çox mühüm rol oynayır. İdmançılarımızın qələbələri, bunun insanlarımızda yaratdığı mənəvi ruh cəmiyyətdə milli birliyi daha da gücləndirir. Vətəndaşlarımızı milli-dövlətçilik idealları ətrafında səfərbər edir.

Mədəniyyət diplomatiyası

İdman oyunlarının, olimpiadaların dövlətlərarası uğurlu əlaqələrin, dostluğun, sülhün əsasını təşkil edən amillərdən olduğunu nəzərə alsaq, Azərbaycan dövlətinin idmana olan diqqət və qayğısı tam təbii, idman dövlətimizin beynəlxalq aləmdə uğurla həyata keçirdiyi mədəniyyət diplomatiyasının çox əhəmiyyətli tərkib hissəsidir. Azərbaycanın idman ölkəsi kimi dünyada tanınması, bu sahədə əldə etdiyi nailiyyətlər beynəlxalq idman ictimaiyyəti tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Bu, respublikada idman sahəsindəki inkişaf proseslərinə beynəlxalq miqyasda göstərilən marağın nümunəsidir. Eyni zamanda dünya ictimaiyyəti biz idmançılarımızı

həyat tərzinə çevrilməsindən irəli gəlir. Azərbaycan gəncliyindəki bu vətənpərvərlik ruhunun formalaşmasında ölkəmizin son onilliklərdəki idman qələbələrindən müstəsna rolu var. Torpaqlarımızı işğaldan dövlət rəhbərimiz İlham Əliyevin yetişdirdiyi Azərbaycan gəncliyi azad etdi. Gənclərimizin vətənpərvərlik ruhunda yetişməsinə bu sahənin böyük əhəmiyyəti dövlət başçımız belə ifadə etmişdir: "Gənc nəsəl də mütəlləq vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə almalıdır, milli ruhda tərbiyə almalıdır, milli dəyərlər əsasında tərbiyə almalıdır və Azərbaycan dövləti buna nail olmaq üçün bütün imkanlardan istifadə edir. Vətənpərvərliyi daha da gücləndirən amillərdən biri əlbəttə ki, tarixi-hərbi Zəfərimizdir və eyni zamanda idman uğurlarıdır. Əminəm ki, Azərbaycan vətəndaşları - həm idmansevərlər, həm də idmanla o qədər də maraqlanmayan vətəndaşlar həmişə idman arenalarında əldə edilmiş qələbələrə xəbəri gələndə sevinirlər. Hamımız sevinirik, çünki sevinirik ki, siz buna nail olmuşunuz".

Bu mənada ölkəmizdə idmanın inkişafı və nailiyyətlərimiz təkəcə Azərbaycanın idman şöhrəti deyil, cəmiyyətdə vətənpərvərlik hissələrinin gücləndirilməsinin, Vətənə olan sədaqətin, fədakarlığın mənəvi qaynağıdır.

Müzəffər xalqın təmsilçiləri

Prezident İlham Əliyev gənc idmançıları böyük qələbələrə ruhlandırır. Onları özmarqlı, öz qabiliyyətlərini təkmilləşdirməyə, peşəkarlıqlarını daim artırmağa, heç zaman ruhdan düşməməyə səsləyir. Cəmiyyətimizin hər zaman onların yanında olduğunu idmançılarımıza hiss etdirir. Eyni zamanda tarixi qələbəmizdən sonra idmançılarımızın artıq başqa bir Azərbaycanı təmsil etdiklərini, yarış meydanlarına qalib gəlmiş müzəffər bir xalqın təmsilçiləri kimi çıxdıqlarını onlara xatırladır: "Siz gənclər artıq başqa Azərbaycanı təmsil edirsiniz. Siz qalib gəlmiş müzəffər xalqı təmsil edirsiniz. Əminəm ki, o arenaya çıxdanda sizin ürəyinizdə mütəlləq bu duyğular olmalıdır. Təkəcə Azərbaycan vətəndaşları yox, bütün dünya Azərbaycanlıları bu gün özlərinin əmin hiss edirlər, yaşadıkları ölkələrdə Azərbaycan haqqında qətlərə çatdıraraq, o cümlədən İkinci Qarabağ müharibəsi haqqında qürur hissi ilə danışırlar".

Ləyaqət meyarı

Bu kəlmələr Azərbaycan idmançıları qalibiyyət uğrunda özmarqlıq göstərmələri, özlərini yorulmadan, usanmadan qələbələrə hazırlamaları üçün böyük ruhlandır. İdman arenasına qalib xalqın təmsilçisi kimi çıxmaqda bu qələbə uğrunda canını fəda etmək şübhələrimizin, torpaqlarımızı misilsiz fədakarlıqlar hesabına düşməndən təmləmiş qəhrəmanlarımızın, keçirilən bəyramımızı azad yurdlarımızda dalğalandırması igidlərimizin qarşısında mənəvi məsuliyyət hissi də var. Ona görə də idmançılarımız məşqlər zamanı bu məsuliyyət hissi heç zaman unutmamalıdır. Əz peşəkar imkanlarını daim artırıblarıdır ki, rəqiblərdən bir addım öndə olsunlar.

Azərbaycan Vətən müharibəsini yüksək ləyaqətlə apardı, ulularımızdan bizə miras qalmış cəmərdliyi qorudu. Müllki əhaliyə, kütləvi şəkildə teslim bayrağı qaldırın əsir düşən düşmən hərbiçilərinə əl qaldırmadı. Ermənistanın müllki əhəlimizə qarşı ən azgın davranışları, böyük şəhərlərimizi raket atəşinə tutub yüzlərlə müllki vətəndaşımızın ölüminə bais olduğu anlarda da xalqımız yenə ləyaqət hissini qorudu. Azərbaycan Prezidentinin idmançılarımızdan əsas gözləntisi də yarışlarda hər zaman ləyaqətli davranmaqdır: "Ədalət, eyni zamanda mərhəmət, məğlub edilmiş tərəfi müəyyən dərəcədə mərhəmət hissələrinin göstərilməsi də xalqımıza xas olan xüsusiyyətlərdən biridir. Əsas odur ki, biz düşməni və ya idman rəqibini məhz qaydalar çərçivəsində, ləyaqət prinsipi əsasında məğlub etməliyik. Bunu görəkən mən bir daha əmin oldum ki, Azərbaycan xalqının gələcəyi bundan sonra da çox parlaq olacaq, bundan sonra da istənilən idman növündə".

Prezident İlham Əliyev "Qarabağ" Futbol Klubunun baş məşqçisi Qurban Qurbanovun bir müddət əvvəl "Qarabağ"- "Olimpik Marsel" məqdamalarının qarşılaşması zamanı öz oyunçumuzun mübahisəli qolunu loğv etməməsi faktını buna nümunə göstərdi: "Bizim məşhur məşqçimiz Qurban Qurbanov çox ləyaqətli hərəkət etmişdir və qol sayıla bilməz vəziyyətdə deməyirdi ki, yox, bu, bizə lazım deyil, bizə saxta nailiyyət lazım deyil, qazanılmamış uğur lazımdır. Nəyi qazanmışıqsız, öz əməyinizlə qazanmışıq. O cümlədən Qarabağ məsələsinə də öz əməyinizlə, gücünüzlə, zəkamızla həll etmişik".

Azərbaycanı bundan sonra da həyatın müxtəlif sahələrində ləyaqətli qələbələr gözləyir.

İradə ƏLİYEV, "Azərbaycan"

REGIONLAR

Şuşada 6 elektrik yarımstansiyasının inşası başa çatmaq üzrədir

Vətən müharibəsindən sonra Prezident İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq Şuşa şəhəri qısa müddətdə - 37 gün ərzində elektrik enerjisi ilə təmin edildi.

Bundan sonra şəhəri müasir elektrik şəbəkəsi ilə təmin etmək üçün plan hazırlandı. Mövcud şəbəkə əvvəlki vaxtlardan qalma 48 ədəd köhnə transformator məntəqəsindən ibarət idi. Ona görə də 35/04 kV-luq 9 elektrik yarımstansiyasının inşası planlaşdırıldı. Artıq onlardan 6-da işlər yekunlaşmaq üzrədir. Qarşıdakı aylarda digər 3 yarımstansiyanın da tikintisinə başlanılacaq.

Bunu Şuşada AZƏRTAC-a açıqlamasında "Azərişiq" ASC-nin Mətbuat xidmətinin rəhbəri Vaqif Aydınoglu deyib. Bildirib ki, Şuşa şəhərinin şəbəkəsi Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzi vasitəsilə idarə olunur. İndiyə qədər olan SCADA sistemləri yalnız yüksək gərginlikli xətləri nəzarətdə saxlayırdı. Yeni Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzində isə abonentə qədər

olan 0,4 kV-luq xətlər də nəzarətdə saxlanılacaq. Abonentlə nəzarətçi arasında təmas sifırı endiriləcək. Şəbəkədə hər hansı nasazlıq olduqda dərhal həmin mərkəzdə bilinə bilər. Beləliklə, qabaqlayıcı tədbirlər görülür və qəza baş verməzdən əvvəl qarşısı alınır. Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzi Bakıdakı mərkəzlə əlaqələndirilib. Birbaşa Bakı şəhərindən də buranı idarə etmək mümkündür.

Vaqif Aydınoglunun sözlərinə görə, Şuşa şəhərində yerüstü elektrik xətləri ləğv ediləcək. "Dayaqlar olmayacaq, bütün şəbəkə beton tunellər vasitəsilə və izolyasiyalı kabellərlə abonentin evinə qədər yeraltı olacaq. Bunu da şərtləndirən amil Şuşa şəhərində qış aylarında qeyri-sabit hava şəraitinin hökm sürməsidir. Açıqların olmaması, elektrik verilişinin dayanıqlığı üçün şəbəkə yer altına keçirilir", - deyərək "Azərişiq" ASC-nin Mətbuat xidmətinin rəhbəri bildirib.

Ağdamda Qarabağ Atçılıq Zavodu tikiləcək

Yaxın zamanda Ağdam rayonunun Eyvazvanlı kəndində Qarabağ Atçılıq Zavodunun tikintisinə başlanacaq.

Bu barədə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə məxsus "Aqroservis" ASC-nin Qobustan Hey-

vandarlıq Nümayiş Kompleksində Qarabağ atlarının satışı ilə bağlı keçirilən hesrətdə 4-cü növlü məşəqi Sərxan Tağıyev məlumat verib.

Məlumatla görə, artıq tikinti ilə bağlı hazırlıq işləri görülür. Zavod fəaliyyətə başlayandan sonra burada cins atlar yetişdiriləcək.

Taxıl sahələrindəki mövcud vəziyyət müzakirə edilib

"Karbamid gübrəsi istifadə olunan taxıl sahələrində yüksək məhsuldarlıq gözlənilir. Bu gübrə bitkinin kollanma əmsalını artırır, eyni zamanda bitkinin yaşıl qalma müddətini uzadır. Nəticədə dənin daha yaxşı dolur, sümbül yaxşı inkişaf edir, keyfiyyət göstəriciləri yüksəlir".

Bu fikirləri Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Aparat rəhbəri Rəfiail Quliyev Qusar, Quba, Şabran və Siyazan rayonlarında fermerlərlə görüşdə deyib. O bildirib ki, nazirliyin müvafiq qurumları tərəfindən taxıl sahələrində monitorinq davam edir. Monitorinq nəticələri əksər sahələrdə aqrotexniki qulluq tədbirlərinin vaxtında həyata keçirildiyini göstərir, bu isə öz növbəsində mövsümün sonu sahələrdən bol məhsul götürülməyini söyləməyə əsas verir. Nəzirlük tərəfindən taxılçı fermerlər arasında maarifləndirmə işləri ilboyu davam etdirilir. Məlumatlandırma sessiyaları zamanı düzgün toxum seçimi, aqrotexniki qulluq qaydaları, gübrə normativləri və s. barədə fermerlərə geniş məlumat verilir, eyni zamanda dövlətin təbiiq etdiyi yeni aqrar subsidiya mexanizminin mahiyyəti izah olunur. Qeyd olu-

nub ki, Aqrar Subsidiya Şurasının qərarına əsasən, bu il arpa və buğdaya subsidiyalar eyni əmsalla, hər hektara 210 manat olmaqla verilir. Əkinlərin vaxtında boyan edilməsi subsidiyaları ilin əvvəlində köçürmək imkanı yaradır və taxılçı fermerlər vəsaitləri təsərrüfat xərcləri üçün istifadə ediblər. Statistik məlumatlara əsasən, subsidiya vəsaitlərinin böyük hissəsi gübrə almaq üçün صرف olunur. Ölkədə gübrə bazarı liberalaşdırılıb, fermerlərin gübrə təminatı ilə 100-dən artıq hüquqi və fiziki şəxs məşğul olur. Bu mexanizmi fermerə seçimi imkan yaradır.

Bildirilib ki, fermerlər dövlətin dəstək mexanizmlərindən yararlanmaq üçün əkinlərinin vaxtında boyan etməli, aqrar sığorta müqavilələrini vaxtında bağlamalı və torpaqlardan aqrokimyəvi analiz verməlidirlər. Müzakirələr zamanı taxıl sahələrində mövcud durum, suvarma məsələləri, gübrə ilə təminat, əkin sahələrində əlaqə otlarına və zərərvericilərə qarşı mübarizənin təşkili, yazlıq əkinlərə hazırlıq, boyan prosesinin gedişi və digər mövzular ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb, fermerlərin sualları ətrafı cavablandırılıb, səsləndirilən təkliflər qeydə alınıb.

Leriklilərin çörəyi torpaqdan çıxır

Azərbaycan xalqı qədimdən çörəyini torpaqdan çıxarıb, halal zəhməti həmişə başucalıq, izağlığı kimi qəbul edib. Süfrələrə bolluq, bərkəti baxsın edən əkinçi isə yurdumuzda şəhərin ən yüksək fəvqinə yüksəlib. Onun şərafi əməyinin nəticəsi daim insanları aclıq fəlakətindən xilas edib, onlara ikinci həyat verərək yaşadıdır.

290,7 ton məhsul əldə edilərək məhsuldarlıq 19 sentner çatmışdır. Ötən il taxıl biçimində müasir "Nev Holland" markalı 4 dağ kombaynından istifadə edilmişdir. Taxıl biçini əvvəlki ilə müqayisədə 10 gün tez başa çatdırılmış, məhsul itkisiz yığılmışdır". Direktor dediklərinə onu da əlavə edir ki, rayon üzrə 2021-ci ildə 343,5 hektar sahədə tərəvəz bitkiləri əkilib, 4 min 449,6 ton məhsul istehsal edilmiş, hektara məhsuldarlıq 129,5 sentner olmuşdur. 1505 hektar kartof sahəsindən isə 19 min tondan çox məhsul yığılmışdır ki, bu da hər hektardan 126,3 sentner kartof deməkdir.

M.Zahidovdan öyrənirik ki, cari ilin məhsulu üçün rayon üzrə 2 min 847 hektar sahədə payızlıq taxıl toxumu əkilib. Sahələrdə normal çıxış alınmışdır. Rayon dağlıq ərazidə yerləşdiyindən payızlıq taxıl sahələrində aqrotexniki qulluq işlərinə yenidən başlanılmışdır. Mart ayında yağın qar deməyi şəraitində əkilib taxıl və digər bitkilərin inkişafına, məhsuldarlığın artmasına müsbət təsir göstərəcək. Taxıl sahələrində xəstəlik və ziyanvericilərə, əlaqə otlarına qarşı kimyəvi, mexaniki və aqrotexniki tədbirlər aparılıb, bitkinin inkişaf fazasın-

dan asılı olaraq yemləmə gübrələrinə istifadə olunması barədə fermerlərə, məhsul istehsalçılarına məsləhətlər verilir və maarifləndirmə tədbirləri həyata keçirilir. Rayon ərazisində taxıl əkin sahələrində zərərverici və xəstəliklərə, əlaqə otlarına qarşı mübarizə tədbirlərinin vaxtında, keyfiyyətli aparılması üçün yaradılmış monitorinq qrupu tərəfindən payızlıq taxıl sahələrində gömürçülərə qarşı fitosanitar müşahidələr aparılıb və müşahidə zamanı şicanabənzər gömürçülərin iqtisadi zərərvermə həddi yüksək olan 106,5 hektar sahədə kimyəvi mübarizə tədbirləri həyata keçirilmişdir. Eyni zamanda məhsul istehsalçıları tərəfindən 380 hektar sahədə əlaqə otlarına qarşı mexaniki mübarizə tədbiri həyata keçirilmiş, 470 hektar sahəyə yemləmə şəkildə mineral gübrələr verilməmişdir.

Hazırda yazlıq bitkilərin okini aparılır. Rayon ərazisində əsasən kartof, soğan, sarımsaq, pomidor, xiyar, kələm, qarğıdalı və digər bitkilər əkilib. Bunun üçün vaxtında şum qaldırılıb, əkin aparılmaqdan ötrü aqrotexniki tədbirlər həyata keçirilmişdir. İndiyə kimi 564 hektar sahədə yazlıq bitkilər əkilib. Bunun 120 hektarı tərəvəz, 443 hektarı kartof, 1 hektarı yazlıq buğdadır. Əkin davam edir.

Direktorun sözlərinə görə, rayon üzrə ümumilikdə 39 min başdan çox qaramal, o cümlədən 17,2 min baş inək və çamiş, 114,1 min baş davar var. 2021-ci ildə diri çəkiddə 5 min 491,4 ton ot, 23 min 961,2 ton süd, 218,4 ton yun (fiziki çəkiddə) və 7 milyon 450 min ədəd yumurta istehsal edilmişdir. 2022-ci ilin birinci rübündə isə 886,1 ton ot, 4972,8 ton süd, 1920 min ədəd yumurta istehsal olunmuşdur ki, bu da əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə xeyli çoxdur.

Heyvanların cins tərkibini dəyişmək üçün rayonda ayrı-ayrı vətəndaşlar tərəfindən lizing yolu ilə 62 baş cins heyvan alınmışdır. Süni mayalanma yolu ilə heyvanların cins tərkibinin yaxşılaşdırılması istiqamətində də işlər davam edir. Rayon üzrə keçən il 818 baş qaramalda süni mayalanma aparılmış, 619 baş buzuvar alınmışdır. Cari ilin 3 ayında isə 117 baş heyvandan süni mayalanma aparılmışdır. Alınan buzuvarların sayı 169 baş olmuşdur. Bu iş hazırda da davam etdirilir. Eyni zamanda heyvandarlıqda heyvanların cins tərkibini dəyişməklə stasionar bəsləmə şəraitinə keçirmək, intensiv yolla heyvandarlığın inkişaf etdirilməsinə üstünlükləri barədə fermerlər arasında maarifləndirici tədbirlər həyata keçirilir.

Rayonda 17 mindən artıq arı ailəsi saxlanılır və onlardan il ərzində 120-150 ton bal toplanır. Təbii bal məhsulunun qəbulu, arıçılıqda istifadə olunan avadanlıqların və dərman preparatlarının satışı məntəqələrinin yaradılması sahənin inkişafını xeyli sürətləndirir.

Dövlət xidmətlərinin fermerlər üçün əlçatanlığını asanlaşdırmaq, subsidiyaların verilməsində şəffaflığı və çevikliyi təmin etmək üçün Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemi yaradılmışdır. Vahid pəncərə prinsipinə uyğun fermerlərə 70-ə yaxın xidmət göstəriləcək. Bu sistem həmçinin fermerlərə öz əkinlərinin bazarın tələbinə uyğun planlaşdırmağa kömək edəcək, bazarla məhsulları üzrə tələb-təklifin proqnozlaşdırılmasını asanlaşdıracaq. İndiyə qədər rayon üzrə 4 min 600-dən çox fermer sistemdə qeydiyyatdan keçmişdir. Bu iş hazırda davam edir.

Seyran CAVADOV, "Azərbaycan"

Goranboyda abadlıq-quruculuq işləri davam edir

Son illər Goranboyda aparılan abadlıq və yenidənqurma işləri rayon mərkəzinin simasını tamamilə dəyişmişdir. Şəhərdə yeni park və xiyabanlar salınıb, küçə və məhəllələrdə abadlıq işləri görülmüşdür. Bundan başqa, məhəllələrdə istirahət və əyləncə yerləri yaradılmışdır.

Yazın gəlişi ilə küçələrin abadlaşdırılması və yaşillığın salınması daha da genişləndirilmişdir. İndi rayon mərkəzində elə bir küçə tapmaq olmaz ki, orada yenidənqurma işləri aparılmasın. Hazırda şəhərin Nizami küçəsində əsaslı tikinti-quruculuq və abadlıq işləri aparılır. Küçəyə səki daşları və bardürlər düzülür, gəcə işıqlandırmasını təmin etmək üçün dayaqlar qurulur, asfalt döşəməsinə hazırlıq işləri görülür. Rayon rəhbərliyi tez-tez abadlıq işləri aparın inşaatçıların yanında olur, işlərin keyfiyyətli aparılması və digər küçələrdə görülən işlərdə tutulan işlərlə bağlı tapşırıq və tövsiyələrini verir.

Ümumilikdə Goranboy şəhərinin abadlaşdırılması, küçə və meydanların yenidən qurulması, çoxmənzilli yaşayış

binalarının təmiri işləri ön plana çəkilmişdir. Qısa vaxt ərzində əksər küçələrə asfalt döşəmələrlə abadlaşdırılmış

dir. Şəhid ailələri və digər imtiyazlı ailələr üçün inşa edilmiş 16 mənzilli yaşayış binasında bütün mənzillərə kombi sistemi çəkilmişdir. Hazırda 4 qəzalı yaşayış binasının yerində inşa ediləcək yeni binaların layihə-smeta sənədləri hazırlanır. Yaxın vaxtlarda tikinti işlərinin başlanılması nəzərdə tutulur.

İstər Birinci, istərsə də İkinci Qarabağ savaqlarında yüzlərlə goranboy- lu erməni işğalçıların torpaqlarımızdan qovulmasında qəhrəmanlıq nümunəsi göstərmişdir. Hər bir şəhid goranboy- lunun xatirəsi bu gün rayonda ehtiramla yad edilir. Bu qəhrəmanların həyat yollarının gələcək nəsillərə çatdırılması üçün rayonda çoxsaylı tədbirlər həyata keçirilir. Belə tədbirlərdən biri Şəhidlər Xatirə Kompleksinin yaradılmasıdır. Hazırda rayonda həyata keçirilən abadlıq-quruculuq işləri çərçivəsində Şəhidlər Xatirə Kompleksi yenidən qurulur. Yeni layihə əsasında inşa edilən kompleks yaxın gələcəkdə ziyarətçilərin ixtiyarına verəcək.

Sabir ƏLİYEV, "Azərbaycan"

Biləsuvar su-kanalizasiya sistemində yarımçıq qalmış işlər görülür

Biləsuvar şəhərinin içməli su təchizatı və kanalizasiya sisteminin yenidən qurulması layihəsinin icrasına 2012-ci ildə başlanılmışdır. Layihəyə əsasən 2013-cü ildə şəhərin içməli su təchizatı sistemi yenidən qurularaq əhalinin istifadəsinə verilmişdir.

Lakin kanalizasiya sisteminin qurulması işləri müəyyən qədər görülsə də, başa çatdırılmamış və 2017-ci ildə dayandırılmışdır. Bu da uzun illər ərzində əhalinin ən çox narazılıq etdiyi sahələrdən biri olmuşdur. Ayrı-ayrı küçələrə çəkilmiş yarımçıq xətlərin bir çoxu magistral xətlə birləşdirilməyindən əhalinin özbaşına bu xətlərə qoşulması ilə vəziyyət daha da ağırlaşmış, çirkli sular küçələrə axaraq infeksiya mənbələri yaradırmışdır. Bundan əlavə, boruların necə gəldi çökilişi zamanı yolların asfalt örtüyünün dağıdılması nəticəsində şəhərin bir çox küçələrində gediş-gəliş üçün ciddi problemlər yaranmışdır.

Biləsuvar RİH müraciətlərə baxaraq yarımçıq qalmış işləri davam etdirmək üçün tədbirlər planı hazırlamış və "Azərsu" ASC tərəfindən 2021-ci ildə yarımçıq qalmış işlərə yenidən start vermişdir. Görülən işlərin davamı olaraq yarımda qalmış xətlərdə yeni nasoslar quraşdırılıb və yeraltı borular magistral xətlə birləşdirilmişdir. Şəhərin Nizami küçəsində 450, Heydər Əliyev küçəsində 600 metr yarımçıq qalmış ana xətt çəkilmişdir. Hazırda sistemə xidmət edən 3 nasos stansiyasının tikintisi davam etdirilir, ayrı-ayrı küçələrdə sistemdən konarda qalmış abonentlərin xətləri quraşdırılır. Bunlardan əlavə, qazılan yollarda aparılan yol kipləşdirilməsi işləri başa çatdırılaraq asfaltlaşdırma işlərinə başlanılmışdır.

Neftçalada küp qəbirlər aşkarlanıb

Neftçala rayonunun Aşağı Surra, Balaca Surra, Pirəbbə və Cəngən kəndləri ərazisində Kür çayının səviyyəsinin enməsi nəticəsində çayın en kəsinə küp qəbirlər aşkarlanıb.

Bu barədə AMEA-dan bildirilib ki, yeni aşkarlanan abidələrdə tədqiqat işləri aparmaq üçün AMEA-nın Arxeologiya, Etnoqrafiya və Antropologiya İnstitutunun Arxeoloji abidələrin toplusu sektorunun əməkdaşları rayona ezam olunub.

S.ƏLİYEV, "Azərbaycan"

Bərdənin 4 minə yaxın əhalisi yol sarıdan rahatlığa çıxacaq

Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi tərəfindən Bərdə rayonunda Qarağacı-Mirzəçöhrli-Mollağullar avtomobil yolunun yenidən qurulmasına başlanılıb.

Respublika əhəmiyyətli Mingəçevir-Bəhrəmtəpə avtomobil yolunun 46-cı km-dən ayrılın yolunun uzunluğu 8 km olmaqla IV texniki dərəcəyə uyğun yenidən qurulur.

Əvvəllər qara və çınqıl örtüklü olan yolda xüsusən payız-qış aylarında istər avtonəqliyyat vasitələrinin, istərsə də vətəndaşların hərəkətində bir sıra problemlər yaranırdı. Bu problemlərə yenidənqurma işlərindən sonra son qoyulacaq. Bu üzündən görülən işlərin keçirdiyi yaşayış məntəqələri sakinlərinin də üyünəcədir.

Artıq tikinti işləri çərçivəsində müxtəlif həcmdə yol yatağı 10 metrə qədər genişləndirilib, qazma-dolma və kipləşdirmə işləri görüleb, yeni yol yatağı inşa edilib. Layihə çərçivəsində

əkin sahələrinin suvarılması üçün 44 yerdə müxtəlif diametrlərdə olan suötürücü boruların tikintisi, həmçinin mövcud suötürücü boruların bərpası işləri də görülüb.

Bundan sonra optimal-qırmadaş və qum-çınqıl qarışımından ibarət yol əsasının tikintisi və yeni asfalt-beton örtüyünün döşənməsi işləri icra olunacaq. Ümumilikdə yola 2 qat olmaqla yeni asfalt-beton örtüyü döşənəcək. Layihəyə uyğun bütün işlər tam olaraq yekunlaşdıqdan sonra zəruri olan yerlərdə yol nişanı və məlumatçılığı ləvhə quraşdırılacaq, yolçizgi və yolgöstərici xətlərin çəkilişi işləri aparılacaq.

Lazım QULİYEV, "Azərbaycan"

Son illər Şəmkirdə təhsil müəssisələri mərhələli şəkildə yenilənir, şagirdlərin müasir səviyyədə təhsil almaları üçün imkanlar genişləndirilir.

Hazırda rayonun Zəyəm-Cirdaxan kəndində yeni məktəb binası inşa edilir. Tikintidə son tamamlama işləri görülür. 432 şagirdlik məktəb binasında kimya, biologiya və fizika laboratoriyaları, texnologiya, hərbi hazırlıq, informatika və hesablama texnologiyası kabinələri, idman və

Növbəti məktəb binasının tikintisi yekunlaşır

akt zalı, kitabxana, yeməkxana, inzibati otaqlar olacaq. Bina istilik, elektrik və müəssisələrə birləşdirilib təmin ediləcək. Bundan başqa, məktəbin içməli su anbarı, qazanxa-

nası da olacaq. Məktəbin yeni dərslərində şagirdlərin ixtiyarına verilməsi nəzərdə tutulur.

Dünya olduğu kimi

Bütün dinləri birləşdirən oruc

İslam dinində ən müqəddəs ay hesab olunan ramazan ayı müsəlmanlara hicri təqvimlə 622-ci ildə təyin edilmişdir. Oruc ayının bu tarixdə Məhəmməd Peyğəmbər tərəfindən Mədinə şəhərində təyin olunduğu bildirilir.

oruc tutaraq dualar edir, başlanmaqlarını istəyir, bu ayda pis əməllərdən çəkinirlər. Hətta müxtəlif din sahibi olan insanlar Allahları üçün oruc tuturlar. Müsəlmanlar üçün müqəddəs ay hesab edilən ramazan ayının orucunu tutmaq hər bir həddi-bülüğa çatmış, xəstə olmayan insanlar üçün vacibdir. Oruc tutan şəxslər sübh azanından şam azanına qədər yeyib-icmirlər. Müsafirələr, yaxud xəstə olanlar, oruc tutma bilməyənlər isə bir fəqiri yeməklə doyduqdur. Ramazan ayı başa çatdıqdan sonra isə müasir günlərdə orucun qəzası tutulur.

Ramazan ayı insanlara dözümlülərini yoxlamaq imkanı verir, bu ayda pis əməllərdən çəkinmək və oruc tutmaq buyrulur. Bu oruca "ramazan orucu" da deyilir. Mərhəmət və şəfqət ayı olan Rama-

zan ayı ərzində iftar süfrələri açmaq, yardım və xeyriyyəçilik etmək, ehtiyacı olanlara, kimsəsiz və xəstələrə kömək etmək savab əməllərdən sayılır. Ümumilikdə isə oruc tutmaq qədim zamanlardan bəri ibadət növü olub. İnsanlar

Ramazan həm də Allahı ziyafət ayıdır

Oruc ayının sonunda Eyül-Fitr - Ramazan bayramı qeyd olunur. Bu il bayramın şəvval ayının 1-i - ayın üçüncü günündə görülməsindən asılı olaraq may ayının 2-nə təsadüf etməsi gözlənilir.

Oruc ibadətinin mühüm əməllərindən biri də ramazan ayının son günündə fitrə zəkatı çıxarmaqdır. Fitrə bayramı adlanan bu gündə hər kəs fitrə çıxarır. Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi-

nin Qazılar Şurası adambaşına 10-15 manat fitrə-zəkatının verilməsini məsləhət görür. Fitrə canın sədəqəsidir və imkanı olan müsəlman ailəsinin hər bir üzvü üçün fitrə zəkatı çıxarmaq və bunun imkansız, ehtiyacı olan ailələrə verilməsi vacib hesab olunur.

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin səlahiyyətli nümayəndəsi Hacı Şahin Həsənlı qeyd edir ki, ramazan ayı həm də Allahı ziyafət ayıdır. Hədəslərdə qeyd olunur ki, bu ayda insanlar Allah ziyafətinə, ilahi ziyafətə dəvət olunurlar. Bu, mənəvi qonaqlıqdır və bu ayda hər bir əməlin dəyəri artır, insanlının nəfəsi, yuxusu belə ibadət sayılır.

İlahiyyət qeyd edir ki, İslamın beş şörtindən biri olan oruc insan mənəviyyatını saflaşdırır. Orucun fəziləti bundadır ki, insan nəfəsi sinəyə çəkilir və o, ramazan ayında özünə yox deməyi bacarır. Həyatda ən böyük uğur qazanan insanları özünə yox deməyi bacaran, özü ilə mübarizədə qələbə çalan insanlardır. İnsan könlüllü seçimi arasında qalır, nəfisi ilə mübarizə aparır, bu vəsiyyətlə də təkmilləşir, kamilləşir. Hacı Şahinin sözlərinə görə, şaban ayının ortalarında insanlar ramazan ayına hazırlaşır. İnsanın günahlardan təmizlənməsi, Allaha ibadətə vaxt ayırması, digər insanlara yaxşılıq etmək kimi əməllər daha çox şaban ayında tövsiyə olunur. Oruc insanın mənəvi saflaşması, təmizlənməsi, ruhi sağlamlığı üçün ən vacib ibadətdir.

Oruc ayı islam dinindən əvvəl mövcud olub

Məlumat görə, İslam dininin müqəddəs kitabı "Qurani-Kərim" ramazan ayının axırını on gecədən birində nazil olub və həmin gecə ramazanda "qədr" və ya "əhya" gecəsi adlanır.

Qədr gecəsinin dəqiq hansı gün olduğu bilinmir, amma ramazan ayının son on gecəsindən birinə, həm də tək gününə təsadüf etdiyi deyilir.

Hər il Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi ramazan ayının gündüzlük duaları, imsak-iftar vaxtlarını əks etdirən xüsusi təqvim tərtib edir. Oruc İslam dinindən əvvəl də mövcud olub. Qədim ərəblər Allahları üçün oruc tutmuşlar. İslam dinində orucun vacib, müstəhəb, məkrüh və haram növləri var.

Ramazan, qəza və kəffarə orucunu vacib hesab olunur. Vacib orucda niyyət davamlı olmalıdır. Oruc tutan şəxs gün ərzində oruc tutmaq təqatini əldən verərsə və niyyətini pozarsa, orucu batıl olar.

Ac qalmağın faydasının elmi sübutu var

2016-cı ildə tibb sahəsində Nobel mükafatı alan 71 yaşlı yaponiyalı molekulyar biolog Yoşinori Osumi autofagiyanı nizamlayan genləri aşkar edib. Araşdırma görə, bu genlərdəki yanlışlıq xəstəliyə səbəb olur. Autofagiya lazımsız komponentləri təmizləməklə, yeni hüceyrələrə yol açır. Alimin araşdırmaları xərcəngəndən tutmuş Parkinsona qədər bir sıra xəstəlikləri daha yaxşı anlamağa kömək etməklə yanaşı, eyni zamanda müəyyən müddət ac qalmağın faydasını da sübut edir.

Orqanizm ac qalanda hüceyrə enerjini öz daxili resursları, yığılmış zərərli maddələrə hesabına istehsal edir. Bu zərərli maddələrə ziyanlı, xəstəlik yaradan birləşmələr daxildir. Yapon alimin kəşfi göstərir ki, ac qalmaq, oruc tutmaq faydalıdır və orqanizmin təmizlənməsinə kömək edir.

Nobel Komitəsinin məlumatında da bildirilir ki, Osuminin kəşfi hüceyrələrin lazımsız komponentləri necə məhv etdiyini anlamaq baxımından da əhəmiyyətlidir. Onun araşdırmaları autofagiyanın aclığa adaptasiya və infeksiyaya reaksiya kimi bir çox fizioloji prosesdə vacib rol oynadığını göstərir. Alim qeyd edir ki, insan bədənini özünü parçalama prosesini daim təkrarlayır. Yaranaq və parçalanma arasında inco sərhəd mövcuddur. Həyat da elə bundan ibarətdir.

Müxtəlif dinlər - oruc tutmağın qaydaları

Oruc tutulmasına müxtəlif dinlərdə rast gəlinir. Hər dində də oruc tutmağın öz qaydaları və məqsədi olur. Xristian dinində oruc tutmaq məcburi hesab olunur, çünki bu, kilsənin əməlidir. Quranda da orucun xristianlar üçün vacib olduğu qeyd olunur. Xristianlıqda oruc və pəhriz ifadələri eyni mənada işlədilir. Onlara görə oruc tutmaq günahlardan çəkinməyə və günahları bağışlamağa kömək edir.

fərə" orucu əsas qəbul edilir. Bundan başqa, yəhudi təqvimində müəyyən oruc günləri də var. Yəhudilikdə oruc tutmağın özünə tərbiyəvi əhəmiyyəti var. Babil dövründə oruc mətəm və kədar simvolu kimi yerinə yetirilib. Yəhudilər Allahın onlara müsbətlər verdiyinə inanırdılar zaman daim oruc tuturdular. Yəhudilərin məskunlaşdıqları müxtəlif ölkələrə görə dəyişən yerli orucun da mövcudluğu. Eyni zamanda bəzi yəhudi qrupları arasında ilin əvvəlində oruc tutmaq ənənəsi geniş yayılıb. Bundan başqa, əhəli ölkədə yağış yağmayanda, qıtlıq olanda yalvarmaq məqsədi ilə də oruc tutulur. Bu dində qorxulu yuxu görünüşündə oruc tutması buyrulur.

25 saat oruc tutanlar

Yəhudilikdə oruc tutma 12 yaşdan sonra başlayır və onlarda yeganə vacib oruc Yom Kippur adlanan kəffarə orucudur. Kippur peşmanlıq deməkdir. İbrani dilində isə "tövbe günü" mənəsinə gəlir.

Yom Kippur yəhudi ilinin ən yaxşı günü hesab olunur. İnanclara görə, Yom Kippur tövbəni nümayiş etdirmək üçün son şansıdır. Yom Kippurda oruc tutanlar üçün imsak axşam gün batanda başlayır və ertəsi gün ilk iki ulduz görünənə qədər yemək və içmək qadağandır. Bu müddət təxminən 25 saat çəkir. Oruc müddəti uzun çəkdiyi üçün onu tutan şəxslər əvvəlcədən sağlamlıqlarına, qidalanmalarına xüsusi diqqət yetirirlər. Hinduzimdə oruc tutmaq özünü tərbiyə etmək mənasındadır. İnsanlar oruc tutmağı pəhrizlə eyniləşdirərək xüsusi günlərdə bəzi qidaları yemirlər. Hindular gündüzlük he-

yatda mənəviyyat yolunu davamlı təqib etməyin asan olmadığına inanırlar. Taoizm dini Daoizm kimi də işlədilir. Bu dində oruc daha geniş mənada istifadə olunur. İnsanlar oruc tutaraq sağlamlıqlarını qoruyur və bununla qocalmağı ləngidirlər. Hindistan dinlərindən olan Brahmanizmdə hər ayın 12-ci və 13-cü günləri oruc tutmaq adətidir. Brahmanizmdə yaşıl da, xəstə və uşaqlar da oruc tuturlar. Bu dində bir qurtum sudan başqa hər şey orucu batıl edir. Buddizimdə oruc tutmaq çox vacib sayılır, ona çox böyük önəm verilir. Buddizmin qaydalarına görə, iki aydan bir oruc tutmaq və bu müddət ərzində bütün günahlardan çəkinməyə çalışmaq vacibdir. Buddaya görə, Nirvanaya ongəl olan yeganə şey arzulardır. Qurtuluş yalnız arzuların tökməklə qazanılır və arzuların qurtulmağın birinci yolu isə oruc tutmaqdır.

Əsmər QARDAŞANOVA, "Azərbaycan"

Sağlıq olsun Aclığın şəfəsi

Hələ qədim dövrlərdə Hippokrat, İbn Sina qismüddətli aclığın köməyi ilə müxtəlif xəstəlikləri müalicə ediblər. Müasir təbabət də sübut edib ki, insanların xəstələnməsinə əksər vaxt orqanizmin həddindən artıq kalori ilə yüklənməsi səbəb olur.

Hazırda həkim-diyetoloqlar pasiyentlərinə aclıqla müalicə (məüyyən müddət ac qalmaq, fərqli növ pəhriz) üsullarını təqdim edirlər və dünyada alternativ müalicə üsulu kimi aclıq mərkəzləri fəaliyyət göstərir. Ramazan ayında tutulan oruc da müalicəvi aclıqla müqayisə edilür. Oruc tutmağın insan orqanizminə xeyli müsbət faydaları olduğu bildirilir.

İmsak və iftar zamanı qəbul edilən qidalardan insan orqanizmi qüvvətlənir

Səhiyyə Nazirliyinin mütəxəssis-eksperti Günay İsmayılova oruc tutmağın orqanizmə təsirləri ilə bağlı bildirib ki, oruc tutan şəxslərin qidalanma rejimində fərqlənmə müşahidə olunur. İmsaq və iftar zamanı qəbul edilən qidalardan insan orqanizmi qüvvətlənir. Bu qidalardan alınan enerji tükəndikdə qaraciyər və əzələlərdə yığılan karbohidratlar və yağlar yandırılaraq bədənə müəyyən fosfatlardan qoruyur. Bunun orqanizm üçün böyük faydası var. Gün ərzində tez-tez çay və qəhvə kimi içki içilərsə üstünlük verənlər oruc tutarkən bəzən kofein çatışmazlığından özlərini narahat hiss edirlər. Bu vəziyyəti başlanğıcda başağrısı və yorğunluğa səbəb olsa da, bir müddət sonra orqanizmdə bu vəziyyət dəyişir. Bəli ki, oruc tutmağın insan orqanizmi üçün müsbət təsirləri var.

Mütəxəssis deyib ki, bu ayda mədəni yüklənməyə və kalori qəbulunu idarə etmək üçün artıq yağ qəbuluna səbəb ola-cıq qızartma və qovurma kimi xərəkətlərdən az istifadə edilməsi tövsiyə olunur. Gün ərzində enerjili olmaq üçün qida rasionunda zülalla zəngin olan məhsullara üstünlük verilməlidir. Həmçinin çox yağlı və tərkibində karbohidrat olan maddələrdən az istifadə olunması məsləhət görülür. Yeməklərin temperaturu həddindən artıq isti və ya soyuq olmamalıdır. Çünki uzun müddət boş qalan mədəyə birdən-birə soyuq qidandan daxil olması spazmlara səbəb ola bilər.

Sahura qalxmadan oruc tutmaq sağlamlıq üçün çox təhlükəlidir

Bunu söyləyən həkim səhər yeməyinin son dərəcə vacib olduğunu vurğulayıb. Sahura qalmağı vordış etmək orucun əsas şörtlərindən biridir. Bu həm acılıq hissini azaldır, həm də maddələr mübadiləsinin sürətini qorumağa kömək edir. İftarla müqayisədə imsak zamanı daha yüngül və uzun müddət ərzində aclıq hissindən yayınmadan qidalardan istifadə etmək tövsiyə olunur. Bəli ki,

Sulu yeməkdən sonra bir az fasilə verilməlidir. Bundan sonra ot məhsullarının yerinə zülalla zəngin paxlılara (mərçi, lobya, noxud) üstünlük verilə bilər. Sonda yaşıl çay, nənə, zəncəfil, adaçayı, məkəngülü, darçın, hil, cirə, mixək kimi bitkiləri tək-tək və ya qarışıq halda demləyib içmək orqanizm üçün faydalıdır. Oruc tutan şəxslərdə gün ərzində maye və mineral itkisi olur. Bu vəziyyəti kompensasiya etmək üçün iftar və sahur arasında bol maye və mineralarla zəngin olan suya üstünlük verilməlidir. İftardan 1-2 saat sonra yüngül məşqlər və ya qısa gəzintilər məsləhət görülür.

Mütəxəssis vurğulayıb ki, oruc tutmaq azyaşlı uşaqlara, hamilə qadınlara və süd verən analara tövsiyə olunmur. Mədəbağrısax traktının xroniki xəstəlikləri, hipertoniya, şəkərli diabet, ürək-damar xəstəlikləri olan insanların oruc tutmaq istədikləri təqdirdə müalicə həkimi ilə məsləhətləşmələri məqsəduyğundur. G.İsmayılova diabet xəstələrinin oruc tutmasının orqanizmdə səbəb olduğu dəyişikliklər barədə məlumat verib. O bildirib ki, şəkərli diabet xəstələrinin oruc tutmaq müxtəlif ağırlaşmaların inkişafına riskini artırma bilər. Bəli ki, qida rejimində yaranan kəskin dəyişiklik, buna görə hipotoniya, şəkərli diabet xəstələrinin oruc tutmasının orqanizmdə səbəb olduğu dəyişikliklər barədə məlumat verib. O bildirib ki, şəkərli diabet xəstələrinin oruc tutmaq müxtəlif ağırlaşmaların inkişafına riskini artırma bilər. Bəli ki, qida rejimində yaranan kəskin dəyişiklik, buna görə hipotoniya, şəkərli diabet xəstələrinin oruc tutmasının orqanizmdə səbəb olduğu dəyişikliklər barədə məlumat verib. O bildirib ki, şəkərli diabet xəstələrinin oruc tutmaq müxtəlif ağırlaşmaların inkişafına riskini artırma bilər.

Bu şəxslərə oruc tutmaq olmaz

G.İsmayılova qeyd edib ki, mədəni birdən-birə çox yüklənməyə səbəb ola bilər. Ona görə də iftar fasilələrə bölünməlidir. Adətən iftar oruc su və xurma ilə açılır, daha sonra sulu yeməklərə üstünlük verilir.

Yaşay Şirniyyəti bu vaxt yəsəniz, tez qocalacaqsınız

Türkiyəli məşhur həkim Ender Saraç iftar süfrəsində kalori yeməklərdən sonra şirniyyəti yeməyini böyük səhv olduğunu söyləyib. Tox qarına şirniyyəti yeməyini yavaş-ıntihar olduğunu söyləyən həkim məlumat verib ki, yeməkdən sonra qanda şəkərin miqdarı yüksəlir, onu aşağı salmağa çalışan mədəaltı vəziyyət çox miqdarda insulini ifraz edir. Şirniyyətdən sonra bu proses bir neçə dəfə artır. Həkim bildirib ki, nəticədə şəkərli diabet xəstəliyinə səbəb ola bilər. Xərcəng və bir çox xəstəliyin əsas əlamətlərindən biri də qan və bədən yağlanmanın olmasıdır. Oduq ki, şirniyyəti iftardan 2 saat sonra yeyin".

Diqqət Bol su için ki, başınız ağrımasın

az yağlı və yüksək lifli qidalarla başlamaq məsləhətdir. Mütəxəssis bildirib ki, bədən susuzlaşdıqda stressə əlaqəli hormonlar artır. Bu, damarların daralmasına və başağrısına səbəb olur. Başağrısının qarşısını almaq üçün bol su içmək vacibdir: "Miqrenli xəstələr gün ərzində minimumadmiqlərə görə onlarda ağrı arta bilər. Bunun səbəbi aclıq və susuzluğun bədəndə yüksək təzyiqli səbəb ola biləcəkdir stress yaratmasıdır. Eyni zamanda şiddətli başağrıları qan təzyiqinin yüksəlməsi səbəbindən də yaranır. Buna görə də uzun müddət ac qalmamaları üçün miqrenli xəstələrin imsakin son saatlarında yemək yemələri məsləhətdir. Həmçinin fitnə, ancaq, qatıq və pendir kimi süd məhsulları miqrənə səbəb olur, onlardan uzaq durmaq lazımdır. Bu qidaların yerinə yumurta yemək daha faydalıdır". Həkim oruc tutanlara onu da tövsiyə edib ki, imsaka şəkərli qidalar istehlak etməyin. Proteinlə zəngin məhsullara üstünlük versinlər. Bu qidalar doyma müddətini artırır.

Bilirik? Bıçaq tələb etməyən əməliyyat

Almaniyalı professor Otto Buçingerin oruca müalicə üsulu çox məşhurdur və dünyada bir çox insan bu üsulu təqib edir. Professor "Şəfalı oruc" kitabında yazıb ki, o, böyük bir xəstəlik nəticəsində oruc tutmağa başlayıb.

Təhlükəli oynaq revmatizmi olan Buçinger xəstəliyini artdırmış, əzələlərinin ərşidiyi, qaraciyərin böyüdüyünü, öd kisəsinin iltihablandığını görüb oruc tutmağa başlayıb. Belə ki, o, alman oruc mütəxəssisləri arasında ən təcrübəli hesab edilən Qustav Riedlin nəzarətində altı ay oruc tutub və tam sağalaraq sağlamlığını bərpa edib. Öz üzərində keçirdiyi şəxsi təcrübədən sonra professor orucun təsirləri ilə daha ciddi maraqlanmağa başlayıb və yeni müalicə üsulları inkişaf etdirib. O, bu üsulla "Müalicə yadradılmışın kral yolu" adını verib. "Buçinger" üsulunda xəstələr sadəcə meyvə şirəsi və tərəvəz şorbası içərək az kalori qəbul edir və daha çox hərəkətə olurlar. Eyni zamanda istirahət də mühüm rol oynayır. İnsanlar bir həftə və ya daha uzun müddət nəzarət altında qalaraq bu üsulla oruc tutub səfa tapırlar. Buçinger on minlərlə xəstə üzərində aparıldığı araşdırmasının nəticələrini qıscacaqla iki cümlə ilə ifadə edib: "Aşağı təzyiqli istisna olmaqla, oruc tutmağın kömək etmədiyi və ya tam sağaltmadığı xəstəlik yoxdur! Oruc bıçaq tələb etməyən əməliyyatdır".

Araşdırma Oruc tutmaq bu xəstəliklərin riskini azaldır

Beylor tibb kollecinin (ABS) alimləri Ramazan ayı zamanı tutulan oruca bağlı xüsusi araşdırma aparıblar. Araşdırma zamanı alimlər belə nəticəyə gəliblər ki, oruc insan sağlamlığına çox müsbət təsir edir və bir çox ağır xəstəliklərin riskini azaldır.

Elm adamları 30 gün ərzində 14 oruc tutan sağlam insanın səhhətinə nəzarət ediblər. Bu insanları 15 saat ərzində qida və maye qəbul etməyiblər. İstirahət müəyyən fasilələrlə analiz üçün qan veriblər. Araşdırmanın nəticələrinə əsasən alimlər sübut ediblər ki, oruc tutmaq piylənmə, şəkərli diabet, metabolik sindrom və qaraciyər piylənməsinin riskini xeyli azaldır.

Şəfalı bitkilər Dadlı və faydalı

Ramazan süfrələrinin başlıca nemətlərindən olan xurma qan şəkərinin bərpası, orqanizmin aclığa qarşı müqavimətini artırılması, bədən enerjisi dayarının yüksək saxlanması üçün müstəsna əhəmiyyətə malikdir.

Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin xurmanın faydaları haqqında dərc etdiyi məqaləsində məlumat verilir ki, buna səbəb meyvənin yüksək qidalıq dəyəridir və bir ədəd quru xurma 20-28 kalori daşıyır. Bu, meyvənin növündən asılı olaraq dəyişir. Tərkibində A, K və B qrupu vitaminləri, natrium, kalium, kalsium, demir, mis, maqnezium, manqan, fosfor və sink kimi mineralları, eyni zamanda antioksidantlar mövcuddur. Antioksidantlarla zəngin olması hüceyrələrin yenilənməsinə, bədən zərərli bakteriyaları mikrobalardan təmizlənməsinə təmin edir. Xurmanın tərkibində demir mineralının miqdarının çoxluğu sayəsində daha hemoqlobinin sintezi artır və bu da qanazlığın qarşısını almağa effektiv təsir göstərir. Tərkibindəki zəngin kalium mineralının mövcudluğu isə qan təzyiqinə qarşı faydalıdır. Xurma meyvə şəkəri, zülal, karbohidrat və lif baxımından da olduqca zəngindir. Bu zənginlik nəticəsində toxluq hissi yaranan xurma uzun müddət aclığa qarşı orqanizmi müqavimətini artırır. Norma daxilində istehlak edildiyi zaman arıqladıcı təsirə də malikdir. Tərkibindəki zəngin maddələr sayəsində ürək-damar xəstəlikləri riskini azaldır, həzm sistemini tənzimləyir, həmçinin immunitet sistemini gücləndirir, göz, dərni və sümüklə sağlamlığını qoruyur. Xurma hamı və sid verən qadınlara, eyni zamanda uşaqlara da xüsusilə tövsiyə olunur. Şəkərli diabet və piylənmədən əvvəl qəzənlər isə həkim tibbiyətini uyğun xurma istehlak edə bilərlər. Meyvənin yalnız ramazan ayında deyil, müstəmədi və norma daxilində istehlak tövsiyə edilir.

Yasəmən MUSAYEVA, "Azərbaycan"

"Yaşıl Marafon - 2022" ağacəkmə kampaniyası çərçivəsində növbəti aksiya keçirilib

"Yaşıl Marafon - 2022" ağacəkmə kampaniyası çərçivəsində növbəti aksiya keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, İDEA İctimai Birliyinin təsisçisi və rəhbəri Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə "Ümumrespublika Yaşılşdırma Marafonu" ("Yaşıl Marafon") çərçivəsində ölkə üzrə növbəti ağacəkmə aksiyası aprelin 16-da Xocəsən qəsəbəsində keçirilib.

İDEA İctimai Birliyi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən genişmiqyaslı ağacəkmə aksiyasına ombudsman Aparatının rəhbərliyi və kollektivi də qoşulub. Aksiya zamanı 2 hektar ərazidə Abşeron yarımadasının torpaq-iqlim şəraitinə uyğun

1000-dən çox Eldar şamı və zeytun ağacı əkilib. Qeyd edək ki, ölkəmizdə yaşıllıqların mühafizəsi və artırılması saylarını bundan sonra da davam etdirmək niyyətində olan

İDEA İctimai Birliyi öz tərəfdaşları ilə birgə ictimaiyyəti planetimizin mühafizəsi ilə bağlı mübarizədə, ətraf mühitə nəminə görülən tədbirlərdə aktiv iştirak etməyə çağırır.

Azərbaycanın rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək

Azərbaycanda aprelin 17-nə gözlənilən hava proqnozu açıqlanıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişkən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Lakin gecə və səhər bəzi yerlərdə yağış yağacağı ehtimalı var. Şimal-şərq küləyi əsəcək, gündüz cənub-şərq küləyi ilə əvəzlənəcək.

Havanın temperaturunun Abşeron yarımadasında gecə 8-10°, gündüz 15-19° isti, Bakıda gecə 8-10°, gündüz 16-18° isti olacağı ehtimal edilir. Atmosfer təzyiqi 764 millimetr civə sütunu, nisbi rütubət 60-70 faiz təşkil edəcək.

Azərbaycanın rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək, gecə və səhər saatlarında duman olacaq, mülayim şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 5-10°, gündüz 20-25° isti, dağlarda gecə

1° şaxtadan 4°-dək isti, gündüz 8-13° isti olacaq.

Naxçıvan şəhərində, Culfa, Ordubad, Sədərək, Şahbuz və Şərur rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gündüz dağlıq ərazilərdə bəzi yerlərdə havanın yağmtılı olacağı ehtimalı var. Gecə və səhər saatlarında duman olacaq. Mülayim şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 5-10°, gündüz 18-23° isti olacaq.

Xankəndi şəhərində, Şuşa, Xocalı, Xocavənd, Ağdam, Daşkəsən, Gədəbəy rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gecə və səhər bəzi yerlərdə havanın yağmtılı olacağı, şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Gecə və səhər saatlarında duman olacaq. Mülayim şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 5-10°, gündüz 19-24° isti olacağı ehtimal edilir.

Balakən, Zaqatala, Qax, Şəki, Oğuz, Qəbələ, İsmayıl, Ağsu, Şamaxı, Siyəzən, Şabran, Xızı, Quba, Xaçmaz, Qusar rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gündüz bəzi şərq rayonlarında havanın yağmtılı olacağı gözlənilir. Şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi, yüksək dağlıq ərazilərdə qar yağacağı ehti-

malı var. Gecə və səhər saatlarında duman olacaq. Mülayim şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturunun gecə 3-8°, gündüz 15-20° isti, dağlarda gecə 1° şaxtadan 4°-dək isti, gündüz 10-15° isti olacağı ehtimalı var.

Mingəçevir və Şirvan şəhərində, Yevlax, Göyçay, Ağdaş, Kürdəmir, İmişli, Ağcabədi, Beyləqan, Sabirabad, Biləsuvar, Saatlı, Hacıqabul, Salyan, Neftçala rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gecə bəzi yerlərdə yağış yağacağı ehtimalı var. Gecə və səhər saatlarında duman olacaq. Mülayim şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturunun gecə 5-10°, gündüz 20-25° isti olacağı gözlənilir.

Masallı, Yardımlı, Lerik, Lənkəran, Astara rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gecə bəzi yerlərdə havanın yağmtılı olacağı ehtimalı var. Gecə və səhər saatlarında duman olacaq. Mülayim şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 8-10°, gündüz 16-21° isti, dağlarda gecə 5-7°, gündüz 8-13° isti olacaq.

Son sutkada Azərbaycanda COVID-19 infeksiyasına 14 yoluxma faktı qeydə alınıb

Azərbaycanda yeni növ koronavirus (COVID-19) infeksiyasına son sutkada 14 yoluxma faktı qeydə alınıb, 39 nəfər müalicə olunaraq sağalıb.

Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahdan AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, indiyədək ölkədə ümumilikdə 792 min 349 nəfərin koronavirus infeksiyasına yoluxması faktı müəyyən edilib, onlardan 782 min 506 nəfər müalicə olunaraq sağalıb, 9 min 705 nəfər vəfat edib. Aktiv xəstə sayı 138 nəfərdir.

Son sutkada yeni yoluxma hallarının müəyyənlişdirilməsi ilə əlaqədar 3 min 776, bu günə qədər isə ümumilikdə 6 milyon 766 min 600 test icra olunub.

Azərbaycan Respublikasının ərazisində COVID-19 ilə bağlı son vəziyyət	
Ümumi	Bu gün 16.04.2022
Ümumi yoluxmaların sayı	792 349
Yeni yoluxmaların sayı	14
Ümumi sağalmaların sayı	782 506
Yeni sağalmaların sayı	39
Aktiv xəstə sayı	138
Ümumi vəfat sayı	6 766 600
Yeni vəfatların sayı	3 776
Ümumi ölmə sayı	9 705
Yeni ölmələrin sayı	0

Azərbaycan Respublikasının ərazisində COVID-19 öleyhinə aparılan vaksinasıya ilə bağlı son vəziyyət	
Ümumi	16.04.2022
Ümumi vaxtsızların sayı	13 589 438
Yeni vaxtsızların sayı	7 085
1-ci doza vaxtsızların sayı	5 334 034
Yeni 1-ci dozaların sayı	535
2-ci doza vaxtsızların sayı	4 836 019
Yeni 2-ci dozaların sayı	560
3-üncü doza vaxtsızların sayı	3 183 237
Yeni 3-üncü dozaların sayı	5 538
Yeni vaxtsızların sayı	236 148
Yeni vaxtsızların sayı	452

Aprelin 16-da Azərbaycanda COVID-19 öleyhinə 7 min dozadan çox vaksin vurulub

Aprelin 16-da Azərbaycanda yeni növ koronavirus (COVID-19) infeksiyası öleyhinə 7 min 85 doza vaksin vurulub.

Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahdan AZƏRTAC-a bildirilib ki, gün ərzində birinci doza üzrə vurulan vaksinlərin sayı 535, ikinci doza vaksinlərin sayı - 560, üçüncü doza vaksinlərin sayı - 5 min 538, pozitiv noticədən sonra "buster" doza vaksinlərin sayı - 452-dir.

Azərbaycanda bu günə qədər vurulan vaksinlərin ümumi sayı 13 milyon 589 min 438, birinci mərhələ üzrə vurulan peyvəndlərin ümumi sayı 5 milyon 334 min 34, ikinci mərhələ üzrə 4 milyon 836 min 19, üçüncü doza vaksinlərin sayı 3 milyon 183 min 237, pozitiv noticədən sonra "buster" doza vaksinlərin sayı 236 min 148-dir.

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ! "AZƏRBAYCAN"

qəzetinə 2022-ci il üçün
abunə yazılışı kampaniyası davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır.
Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçıyı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik
124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat

6 aylıq
62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) manat

3 aylıq
31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə
üzlaşsəniz, redaksiyaya (012) 539-59-33 nömrəli
telefonla zəng vura bilərsiniz.

ABUNƏ YAZILMAĞA TƏLƏSİN!

Kosmos sürətlə hərbiləşdirilir

Son illər kosmosun hərbiləşdirilməsi prosesi sürətlə davam edir. Bu barədə Amerikanın "Foreign Policy" nəşri yazır. Bildirilir ki, Rusiya və Çin yaxın vaxtlarda ABŞ-la bir sıra istiqamətlərdə paritet əldə edəcəklər, digər istiqamətlər üzrə isə Vaşinqton artıq Moskva və Pekindən geridə qalıb.

Ulduz müharibələri reallaşa bilərmə?

Son iki ildə Çin və Rusiyanın peyk donanmaları təxminən 70 faiz artıb. Bu barədə ABŞ Müdafiə Nazirliyinin (DIA) Kəşfiyyat İdarəsinin məlumatı var. Bu onu göstərir ki, ABŞ-ın hər iki rəqibi gələcək müharibələrin son mərhələsinə planlar qurur.

"Biz buna doğru (kosmosun militarizasiyası) yavaş-yavaş, lakin düzgün yolla hərəkət edirik. "Roskosmos"un bu mövzuda heç bir illüziyası yoxdur. Hamı bunun üzərində işləyir", - deyər Rusiya Dövlət Kosmik Korporasiyasının rəhbəri Dmitri Roqozin bildirir.

Kəşfiyyat İdarəsinin hesabatına əsasən, Pekin və Moskva ABŞ-la bir sıra istiqamətlərdə paritet əldə edəcəklər. Çinin kosmosda 262 kəşfiyyat və müşahidə peyki var, bu isə ABŞ-da daxil olmaqla dünyanın qalan hissəsinin sahib olduğu peyklərin sayı ilə təxminən eynidir. Özü də elmi və texnoloji peyklər sahəsində Pekinin analoji üstünlüyü mövcuddur.

Hotta Çinin orbital modulunun Ayın əks tərəfinə və Marsa yollandıqlarını nəzərə almasaq belə guman ki, hər iki ölkənin kosmosun hərbi istifadəsi ilə bağlı planları var.

ABŞ Müdafiə Nazirliyi hesab edir ki, Çin artıq peykləri məhv edə biləcək bir neçə raketini işə salıb. Analoji kosmos öleyhinə texnologiyası Rusiyada da mövcuddur. Bundan başqa, Vaşinqtonun qonağına görə ölkələr kosmosda səsboğucuları yerləşdirilmək və Amerika kommunikasiyalarını təhdid etmək niyyətindədirlər.

Qarşılıqlı kosmosa köçürülür

Rusiya bir müddət əvvəl, ötən ilin noyabrında özünün peyk öleyhinə raketini buraxıb və hesab edir ki, ABŞ-ın yüksəkədqikliki zərbələrini kosmos vasitəsi ilə yumsalda bilər. Bu sahədə Pentaqonun Kreml üzərində hələ 1991-ci il İran kərfəzindəki müharibə

dovründən üstünlüyü mövcuddur.

Çin 2007-ci ildə peyk öleyhinə raketini sınaqdan keçirib və yəqin ki bu texnologiyamı daha da inkişaf etdirmək niyyətindədir. Pentaqonun qiymətləndirməsinə görə, Pekin sənədə imkanlarını sürətlə genişləndirir və daha çox məlumatı Yerə ötürə biləcək müasir peyklər yerləşdirir.

Bundan əlavə, elektro-

maqnit zərərçülər səbəb olacaq nüvə partlayışı təhlükəsi var. Kosmosda yerləşdirilən kinetik silah nüvə münasibəsinə səbəb ola bilər. Bunu ötən yay Çinin sınağı hipersəs raketini nümayiş etdirib.

Kəşfiyyat İdarəsinin yeni hesabatında ilk növbədə Çinin, öz növbəsində birinci olan hipersəsli, uçuş istiqamətini dəyişə bilən aparatla təchiz edilmiş qitələrarası ballistik raketinin orbitə buraxılması ilə bağlı narahatlıq səslənir. Sənədə bildirilir ki, 2021-ci ilin iyul ayında buraxılan raket Çinin yerüstü hücumları üçün bütün silah sistemləri arasında hazırda ən böyük uçuş məsafəsinə (təxminən 4000 kilometr) və ən uzun uçuş vaxtını (100 dəqiqədən çox) nümayiş etdirib.

Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Respublikasının daxili işlər naziri Vilayət Eyvazov və nazirliyin kollegiya üzvləri maliyyə nazirinin birinci müavini

İLQAR FƏTİ-ZADƏNİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznü başsağlığı verir.

Yeni Azərbaycan Partiyasının Mərkəzi Aparatı partiyanın İdarə Heyətinin üzvü Elnarə Akimovaya atası

SEYDULLA AKİMOVUN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznü başsağlığı verir.

"Aqrarkredit" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti Bank olmayan Kredit Təşkilatının İdarə Heyəti və kollektivi Azərbaycan Respublikası maliyyə nazirinin birinci müavini

İLQAR FƏTİ-ZADƏNİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznü başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR
Bəxtiyar
SADIQOV

Ünvan

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə, IV mərtəbə
e-mail:
secretary@azerbaijan-news.az
az reklam@mail.ru
azerbaijan-news@mail.ru
www.azerbaijan-news.az

Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71,
Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30,
539-72-39,
Məsul katib - 539-43-23,
Məsul katib müavini - 539-44-91,
Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, 539-21-00,
İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,

Beynəlxalq həyat, idman
və informasiya şöbəsi - 432-37-68,
Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82
İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,
Fotoillüstrasiya şöbəsi - 538-84-73,
Kompüter markazi - 538-20-87,
Mühasibatlıq - 539-59-33

Qeydiyyat nömrəsi 1

"Azərbaycan" qəzetinin
kompüter mərkəzində
yığılıb sahifələnməsi,
"Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-də
çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda
söylənilənlərlə bərabər,
dərəcə üçün göndərilən digər
yazılarda fikirlər də
Azərbaycan dövlətinin
mənafehinə uyğun gəlməlidir
Əlyazmalara cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik
qəzet

Tiraj 5714
Sifariş 988
Qiyməti 40 qəpik